

ELŐFIZETÉS

HELYBEN:
Egy évre ..... 24 korona.
Egy hónap ..... 2 korona.

VIDÉKEN:
Egy évre ..... 28 korona.
Egy hónap ..... 2 k. 40 f.

HIRDETÉSEK:
4-hasábos petit sor egyszer 20 fillér,
mútonként következőnél 16 fillér.
Nyolc sor petit sora 40 fillér.

ARADI KÖZLÖNY

POLITIKAI NAPILAP.

SZERKESZTŐSÉG:

Aradi és csanádi egyesült
vasutak palotájában.
TELEFON-SZÁM: 357.

KIADÓHIVATAL:

Aradi Nyomda Részvénytársaság.
József főherceg-ut 22. sz.
TELEFON-SZÁM: 151.

Arad, 1909.

FELELŐS SZERKESZTŐ:
STAUBER JÓZSEF.

Kedd, március 23.

Mai számunk főbb közleményei:

- A pozsony-bécsi villamos.
- Az aradi mérnök és építész-egylet közgyűlése.
- A medve bőrére.
- A Kossuth-szobor főalakja.
- Érdekes intimítások a Balog Tuta sajjópöréből.
- A haldokló béke.
- A titokzatos Wekerle.
- Az operaház új igazgatója.
- Mikor a szülők válnak.
- Tarkaságok.

Mortara — és Nis.

Arad, március 22

Az olaszországi tavasznak, a mely a harmincharmadik gyalogezred győzelmét hozta meg, a hatvanadik fordulója van. A győzelem napját holnap ünneplik az aradi vár talajába nőtt harminchármasok. S annak a három tisztnek, a kik a legénység előtt, szokáshoz híven, németül, magyarul, és románul hangzó beszédek tartanak, nehéz lesz elkerülni, hogy a győzelem emlékét a mai háborus előkészületekkel kapcsolatba ne hozzák, vagy azt legalább gondolatban ne érintsék. Hatvan év múltán újra háborus kedvtől izzó a katonai térkép; napok kérdése, hogy talán újra fegyverbe állít Ferenc József parancsa; s az első hadsorbán indulók között újra ott lesznek a harminchármasok, mint a hetedik hadtestnek egy része. Nemcsak a tisztnek, a kevéssé gondolkodó közembernek is

megvillan a fejében: ha már a harcra kerül a dolog, legyenek a harminchármasok most is olyan vitézek, mint hatvan esztendő előtt Mortaránál.

A lelkesítésre, a bátorság edzésére mindenesetre jó anyag ez, — bár még bizonytalan, hogy báró Albori az új Radetzkynek fog bizonyulni, Benedek ezredesnek párja lesz-e az ezred élén és hogy Nisnél, vagy Kragujevácnál ugyanaz fog-e történni, ami Mortaránál és Novarránál történt. Egyéb hasonlatosság a két hadjárat között alig lenne, ha a mostanira sor kerülne. Az olaszok legalább érthető célért viselték, amely utóbb be is következett: az olasz egységért. A szerbeknek más érdek nem diktálja, mint hogy egy koraszülött dinasztának és egy bűnökkel fertőzött kormányrendszernek bukását halogassák vele, vagy pedig, hogy azt tetszetős koporsóba rejtse. Akár a sikkasztó, aki öngyilkos lesz és hátrahagyott levelében azt írja, hogy boldogtalan szerelem vitte a sírba.

Szépek, lobogók a hadi emlékek, a céljukat bizonyára nem is fogják eltéveszteni: de a valóság mégis az, hogy hatvan év alatt nagyon sok minden változott. Nemesak a harminchármasok változtak meg, akik akkor fehér posztókabátot viseltek, most pedig csukaszürkét; de változtak az emberek és változott a háborúról való felfogás. Ma már sokkal több azoknak a száma, akik a háborút nem tekintik a legtermészetesebb embersorsnak; a

kik nem irtóznak attól a gyávaaságtól, amely az embernek jogát az élethez, ragaszkodását a családjához és kenyéréhez fölébe helyezik minden dicsőségnél, még annál is, hogy a harmezőn elesettek neveit márványba véssik a bécsi K. u. k. Heeresmuseum Ruhmeshalle-jában. A parancs, a kötelesség ma is fegyverbe, tűz elé viheti őket; de vajjon nem lesz-e több a lélek keserősége, néma zugolódása, mi alatt az öldökléshez fog?

Ha kell, menni és harcolni fog mind. Hiszen ha utcai zendülők, csendrontók, izgága tömegek ellen vezénylik a katonákat, akkor is veszélyben van az életük s még se marasztalja őket semmi. Most Európa részeg csendháborítója, Szerbia várja a fegyveres megfenyítést. És mégis: az ünnepnek, Mortara és Novarra évfordulójának nem lehet a heccvágy és a dicsőség-szomj a jellegéje, a lelkekhez verődő refrénje. Hatvan évnek kulturája, világosságot hozó fejlődése, az érték, amelylyel e hatvan esztendő alatt az ember, az embernek munkája megnövekedett, mind, mind azt a kívánságot és vágyat teszük erőssé, hogy a harcok évfordulója a békét hozza meg s Szerbián ne mi győzedelmeskedjünk, hanem a józan belátás. Ha ennek az alig parázsló reménye holnap magasra tudna csapni: az lenne a legszebb ünnepe a Benedek ezredre emlékező katonáknak. +

A hadifoglyok és sebesültek sorsa.

*

A könyvkereskedők tanúsága szerint az utóbbi napok legkelendőbb nyomdai terméke — természetesen a Szanin kivételével — Bosznia és Hercegovina, valamint a magyar-szerb határ katonai térképe volt. Háberus izgalmak reszketnek a levegőben és különösen az okoz félcimet, hogy ellenfelünk, vezetőitől eltekintve, félvad, barbár nép, amely nem tekint se nemzetközi szerződéseket, se emberi jogokat. Sok szó esik a „genfi konvencióról” is, amely majdnem, hogy törvény a művelt államok között, de kétséges, hogy a háboru ingerétől elkapartott szerbség betartja-e? Hiszen éppen a boszniai okkupáció a legszomorubb bizonyítéka annak, hogy ezek a déli törzsek milyen vad gyűlölettel bántak foglyaikkal és inkább a halált kívánták azok a szerencsétlenek, akik fogságba estek, mintsem a borzalmakat, amelyek rájuk vártak. A bevonuló osztrák-magyar csapatok rettenetesen megesonkított holttesteket találtak és ilyen ellenféllel szemben megszűnik minden méltányosság, minden nemzetközi kötelezettség.

Holott a genfi egyezmény épen arra való, hogy szabályozza azt az elbánást, amelyben a hadifoglyokat és sebesülteket kell részesíteni. A háboru borzalmainak enyhítésére készült ez

a szerződés 1864. augusztus 22-én Genfben. Dunan genfi orvos volt az, aki Souvenir de Solferino című könyvében kikelt az ellen, hogy milyen szomorú sors vár a sebesültekre és foglyokra háboru idején, személyes tapasztalatait írta le megindító, erőteljes részletekkel és Moynier genfi polgárral egyetértve mozgalmat indítottak, hogy a művelt államokat konferenciára hívják, amelyen a háborunak ezt a fontos és emberi méltányosságot igénylő kérdését szabályozzák. Baden, Belgium, Dánia, Franciaország, Anglia, Olaszország, Hollandia, Portugália, Svéd- és Norvégország, Svájc, Spanyolország, az északamerikai Egyesült Államok, továbbá a német fejedelemségek rögtön elfogadták a genfi konvenció határozatát; jellemző, hogy Ausztria, tehát vele együtt Magyarország is csak a kongrátrai vereség után, Oroszország pedig a török-orosz háboru idején.

1868. október 20-án ugyancsak Genfben az államok pótszerződést kötöttek főképpen a hadikórházakban az ápolás tárgyára, alanyára és eszközére, amint ezt a hivatalos magyar szöveg megnevezi. A közös hadsereg szolgálati szabályzata rögtön az első rész 39-ik és 40-ik §-ában érvényre juttatja már a genfi egyezményt. A kérdéses §-ok a következőképen szólnak:

„Az ellenségnek katonakórházai és ápolói, valamint az ezekhez tartozó egyének, — az utób-

biak, amennyiben foglalkozásukat teljesítik, — a genfi egyezmény és az esetenként kiadandó végrehajtó utasítások értelmében sérthetetleneknek tekintendők; azonban kell, hogy az egyezményes jel, t. i. fehér mezőben vöröskereszt által (intézeteknél a lobogókon, személyeknél a karkötőn) fölismerhető legyenek. Hadifoglyokkal kiméletesen kell bánni, mert védteleneket becsülni, vagy épen kifosztani és bántalmazni, becsúlni eljárás; ellenséges sebesülteket ugyanazon megfelelő ápolásban kell részesíteni, mint saját bajtársainkat.”

A szolgálati szabályzat 59. §-a csak a genfi konvencióról szól s annak legfontosabb határozatait a következőkben állapítja meg:

Valamennyi egészségügyi intézet semleges mindaddig, amíg sebesültek és betegek vannak bennök és amíg katonaság ezen intézeteket nem szállja. A személyzet (beleértve a lelkészeket), az ellenség által megszállott területen is semleges mindaddig, amíg hivatását teljesíti és vannak oly sebesültek, akiket ápolni kell. Ha a személyzet a saját hadseregéhez visszatérni óhajt, akkor az ellenséges parancsnok határozza meg az elvonulási időpontját, amelyet azonban csak rövid időre halaszthat el, ha ez katonai szempontból szükséges. Emellett az anyag mindazon egészségügyi intézetektől, melyek a csapatokat a betegek és sebesültek felvétele végett a csatatérre követik, mint semleges anyag elvihető, a többi egészségügyi intézetek anyaga ellenben a haditörvényszéknek van

A pozsony-bécsi villamos

A képviselőház ülése.

— Fővárosi tudósítónktól. —

Budapest, március 22.

A pozsony-bécsi villamos vasút javaslatát tárgyalta ma is a Ház. A vita befejezésével megkezdik a kongrujavaslatot.

Az ülésen Justh Gyula elnökolt. Ezután harmadik olvasásban elfogadták az állami közszénbányák fejlesztéséről szóló javaslatot.

A pozsony-bécsi villamos vasutról szóló javaslatnál

Sziklai Ottó szólalt fel elsőnek. Azzal kezdte, hogy a pozsony-bécsi villamost csak a régi korszak maradványai, a szabadelvűek és a darabontok ellenzik. (Zaj és derűtség.) Ellenzi a főváros is, de ez csak egy érdekesopornak ült fel. (Derűtség.) A bécsiek félnek a vasutól, mert érzik, hogy azzal együtt megindul a magyar invázió. (Derűtség.)

Kmety Károly: Félnék ugy-e, hogy Bécs megmagyarosodik!

Sziklai Ottó: Elfogadásra ajánlja indítványát.

Kmety Károly: Nemrégiben még azokat éljenezték, akik küzdöttek a pozsony-bécsi villamos ellen. Ma azoknak jár ki ováció, akik mellette szólnak. Tempora mutantur... Pozsony minden hazafinak rokonszenvét megérdemli. Rohamosan magyarosodik ez a város és falai közt egyre tágasabb teret nyit a magyar szellemnek. Meg van arról győződve, hogy a pozsonyiak jóhiszeműen foglaltak állást a vasut mellett. De a bécsiek? Tessék elolvasni a vasútjavaslat osztrák megokolását, mely arról szól, hogy Bécsnek jelentékeny gazdasági előnyét jelenti e vasut, sőt a megokolás azt is reméli, hogy a pozsonyiak majd a színházba is bejárnak Bécsbe. A bécsi sajtó folytonosan die schöne Garnisonstadt-nak nevezi Pozsonyt és Luegerről bizonyára nem tételezi fel senki, hogy magyar barátságából óhajtja a vasutat. Beháthatatlan következményei lesznek az olesó és kényelmes közlekedésnek. Tönkremegy a pozsonyi ipar, a kereskedelem, a közlekedés megdrágul.

(Simkó viccel.)

Simkó József: Drágább lesz a csirke. (Derűtség.)

Kmety József: Igen, az is drágább lesz.

Simkó József emelt hangon mond valamit Kmety állításával szemben.

Elnök: Figyelmezteti Simkót, hogy ne zavarja a szónokot. (Nagy derűtség.)

Kiáltások: Na, végre Simkót is rendreutasították.

Simkó József (az ujjával mutogatva az elnök felé): Ez az első rendreutasítás, amióta képviselő vagyok!

alávetve. Azon lakosok, kik sebesülteknek segínyt nyújtanak és ilyeneket magukhoz vesznek, azon terhek elosztásánál, melyek a csapatok beszállásából és a kivett hadisarcokból származnak, az általuk tanúsított jótékonykodás fokához mérten tekintetbe veendő. Ellenséges sebesültek és betegek épügy ápolandók, mint a saját bajtársak. Hadifogságba jutott sebesültek, mindkét fél hadvezérei között létrejött megállapodáshoz képest azonnal visszaadhatók a saját előőröknek. Máskülönben pedig szolgálatképtelenek felgyógyulásuk után, vagy ha lehet még előbb, hazájukba elbocsátandók; ugyanez áll szolgálatképesekről is, de azon kötelezettség mellett, hogy a háboru alatt fegyvert többé nem fognak. (Az ezen kötelezettség elvállalására vonatkozólag a saját véderőhöz tartozók számára létező tilalomra nézve az I. rész határozványai mérvadóak.) Azon tisztakat, akiknek hadseregükhöz való visszatérése a fegyverek sikerére befolyással volna, vissza lehet tartani. Egészségügyi intézetek és a hozzátartozó személyzet a megállapított jelvényekkel, vagyis egy vörös keresztel fehér alapon (intézeteknél a zászlókon, személyeknél a karkötőkön), felismerhetővé teendő.

Ezt az egyezményt többé-kevésbé betartja minden állam, csak épen a hadifogságba jutott tisztakra vonatkozólag van eltérés. Ezeknek semmi szín alatt sem szabad megígérniök, hogy többé nem vesznek fegyvert kezükbe az ellenség ellen, mert különben gyávaság bűnébe esnek. Azért ezt a pontot hallgatag megegye-

Elnök: Másodszor is rendreutasítja Simkót. (Derűtség.)

Förster Ottó: Simkó, mit szól majd ehhez a feleséged! (Derűtség.)

Kmety Károly: Nem lehet megengedni, hogy Pozsony elveszen a magyarságnak. Tíz perc szünetet kér.

Elnök: Tíz percre felfüggeszti az ülést.

(Összeszólalkozás Wekerlével.)

Kmety Károly: Dieséretül hozza fel ezután, hogy a volt szabadelvű kormányok mindig visszautasították a vasútépítés tervét.

Wekerle miniszterelnök közbeszól.

Kmety Károly: Én nem a miniszterelnök urat akarom meggyőzni, hanem képviselőtársaim többségét. Ha ez sikerül, nem törődöm a miniszterelnök ur felfogásával.

Wekerle Sándor: Szép és helyes dolog!

Kmety Károly: A feleleteim nem lehetnek kedvesebbek, mint a közbeszólások, melyekkel megzavarnak. Kéri a javaslat visszautasítását és befejezi beszédét. Az ülés ezután véget ért.

Az aradi mérnök és építész-egylet közgyűlése.

Az Aradi Közlöny tudósítójától.

Arad, március 22.

A tagok élénk érdeklődése mellett tartotta meg évi rendes közgyűlését vasárnap délután az Aradi mérnök- és építészegylet. A közgyűlést Sármezey Endre elnök, az Acev igazgató főmérnöke, nyitotta meg. A megnyitó beszéd, mely egyúttal az új elnök székfoglalója is volt, lendületes szavakban rajzolta meg a műszaki kar modern hivatását és szép programot adott az egyesület működésének. A zajosan megtapsolt beszédet itt közöljük:

— Amidőn szerencsém van az aradi mérnök és építész egyesület közgyűlésén első ízben elnökölni, engedjék meg, hogy röviden körvonalazzam azon irányt, amelynek szolgálatába kívánom szerény tevékenységemet állítani és kérjem tisztelt kartársaim nagybecsű támogatását. Egyesületünk megalapításánál mindnyájunk szeme előtt az a cél lebegett, hogy tömörülve, egymást megismerve, karunk közszellemét fejlesszük, egy kellemes otthon teremtünk, ahol a műszaki tudományok ápolása mellett kartársaink és a velünk rokonszenvező barátaink körében, szórakozva pihenjük ki, vagy kölcsönös eszmecsere folytán könnyítsük terhes munkálkodásunk fáradalmait. Mindannyian tudjuk és lát-

zással törülték, illetőleg a hadiszabályzatba ennek épen ellenkezőjét vették. Mint nálunk is:

„Hadifogságba jutott tisztok és tisztviselők kívánatra becsületszavukat adhatják ugyan, hogy szökési kísérletet nem tesznek, de azon kötelezettséget vállalni, hogy a hadjárat alatt az ellenség ellen többé nem szolgálnak, bármily körülmények között szigorúan tiltva van.”

A genfi egyezmény ezenkívül szabályozza azt is, hogy milyen robbanószereket szabad, vagy nem szabad használni. Ilyen és hasonló kérdések kerülnek különben a hágai békekongresszusok elé is, tanácskozásban és papíron be is tartják a rendelkezéseket, de amint a háboru láza elfogja a nemzeteket és a harcvenalban ember emberrel áll szemközt, megszűnik minden egyezmény és határozat, ott az élet vivja véres csatáját az életért és az erősebb, a kegyetlenebb győz. Az angol-bur háboru idején a művelt angol tilos robbanószerekkel lőtte le a műveletlen burokat és Oroszország feljajdult az újfajta és borzalmas aknáknak láttára, amelyekkel Japán meglepte. Ezért problematikus mindenkor a valóságban az ilyen nemzetközi egyezmény, de ez nem is esoda, hiszen ilyenkor a játék nemzetek életére megy és a háboru befejeztekor rendszerint a győzőnek van igaza, akár betartotta a genfi konvenciót, akár nem.

tuk, hogy — egy-egy rövidebb ideig tartó fellobbanás és élénkségtől eltekintve, — egyesületünk élete sem volt más, mint intelligens társadalmunk közönyének egyik pregnans kifejezője. Fenn a központban megmozdult ugyan karunk egynehány széles látókörű lelkes tagja, akik szívósan küzdöttek egy új irány érdekében, akik független és erős magánmérnöki kar megteremtését irták zászlójukra. De amint azt rendszeren tapasztaljuk, hogy mindaddig míg a felvetett új eszmék csak egyes mély gondolkozású alkotók ajkairól hangzanak el és nem a közhangulat a közérület kifejezője: addig nem törhet utat magának a társadalomban az új irány — így a fenn jelzett zászlót sem lehetett mindeddig diadalra vinni.

Közöny és zsibbadság jellemezte karunknak a közelmúlt évtizedben kifejtett társadalmi tevékenységét. Ez tükröződött vissza a mi szerény egyesületi életünk működésében is az utóbbi években. Most, igen tisztelt uram, társadalmunk átalakulásának küszöbén állván, elérkezett a eszelekvés ideje! Új eszmék, új jelszavak kerültek forgalomba. Új nézetek töltik meg a lelkeket. A szabadságérzet felébredése folytán a nép legalsó rétegeiből kiinduló mozgalom ellenállhatatlan erővel tör utat magának és kényszeríti a társadalom minden rétegét arra, hogy a gazdasági kérdések megoldásának szolgálatába álljon. Mi sem állhatunk félre. Mi sem nézhetjük ezt a társadalmi forradalmat tétlenül. A közgazdasági tényezők csoportosulása elsősorban a munkások hatalmas tömegét állította csatarendbe. Ennek imponáló ereje hihetetlen rövid idő alatt teremtette meg hazánkban azokat a törvényes intézkedéseket, amelyek munkásaink helyzetét a mai kor színvonalára emelték. A munkaadók minden ágazata, — egyenlőre létérdekének megóvása céljából, — kénytelen szintén megmozdulni, hogy a munkás tömegek tulkapásai ellen védekezve azok továbbműködését céltudatosan irányítsa. A végcél, amelyet ezen társadalmi evolúció szolgál, más nem lehet mint az, hogy a ma még megfelelő vezetők nélkül széthúzó erők egyesüljenek és vállvetve szolgálják hazánk közgazdasági érdekeit.

A műszaki kar hivatása, a műszaki kar kötelessége, hogy a vezető szerepet ezen közgazdasági harcban magához ragadja. A gyakorlati életben iskolázott, a műszaki tudományokban képzett technikus van arra hivatva, hogy a közgazdasági tevékenységét irányítsa. Lehet-e ma modern, intenzív gazdaságot műszaki tudás nélkül berendezni és vezetni? Képzeltető-e ipar teremtés és fejlesztés az exakt tudományok igénybevétele és alkalmazása nélkül? Vagy fejlődhetett volna-e a nyugat kereskedelme olyan szédületes mértékben, ha a műszaki tudás meg nem teremti csodás alkotásait? Az egész modern társadalom tevékenységének óriási fejlődése és a nagy tömegek jóléte, szorosán a technikai tudás és munkára van alapozva. A közgazdasági kérdések összesége a műszaki tudásban, a műszaki tevékenységben eszesosodik ki. Nyugatról már dereng felénk a műszaki kar elismerésének napja. Ott már kiforrotta közvélemény, ott már elfoglalta a műszaki kar az öt megillető vezető szerepet. Ott már a műszaki vállalatok vezetői az arra hivatott műszaki erők. A közgazdasági tevékenységet műszaki emberek vezetik és irányítják. A műszaki tudás ott már nem eszköz. Annak ápolói nem hivatal, hanem hivatást betöltő, önállóan gondolkozó és teremtő szervei a társadalomnak. Teljes és jogosult reménnyel nézhetünk a jövőbe. Társadalmunk evolúciója folytán már erősen hódít nálunk is az az érzés és vélemény, hogy a gazdasági kérdések megoldását, a műszaki tevékenység vezetését a műszaki kar kezébe kell letenni.

Nekünk kell a zászlót megragadnunk, amely alá kétségtelenül sorakozni fognak mindazok a társadalmi tényezők, amelyeknek tömörülése napirenden tartja és erélyesen követeli a gazdasági kérdéseknek megoldását. Nem törvényhozási képviselő, vagy szereplés a mai műszaki kar hivatása. Szerény véleményem szerint nem erre kell nekünk ma törekednünk; hanem arra, hogy egy független, önálló műszaki kar fejlődését lehetővé tegyük, azt előmozdítsuk és evvel az arra hivatottak részére a hivatásuknak megfelelő és képzettségük révén őket teljes mértékben megillető vezető szerephez jutást lehetővé tegyük.

Vajha mielőbb eloszlaná a hivatalnok mérnöki kartársak többségének az a téves aggodalma, hogy az erős magánmérnöki kar az ő érdekeit veszélyezteti. Bár mielőbb belátnák azt, hogy karöltve kell annak megteremtését mindnyájunknak előmozdítani, mert csak így fogunk fontos hivatásunknak megfelelni, csak így tudnak a kiválóak érvényesülni és csak ezen az uton érheti el biztosan a hivatalnok műszaki kar is azt, hogy a hivatalnok társadalomban elfoglalhassa azt az állást és megbecsülést, ami őt képzettsége és hivatása folytán kétségen felül megilleti.

Csak így biztosíthatjuk igen tisztelt uraim a fiatal műszaki nemzedék részére a magán-gyakorlatban kínálkozó egészséges talajt, ahol ösmereteit és látókörét szabadon, egészséges irányban bővítheti, képességeit kifejlesztheti és nem kell, hogy a mindennapi kenyérért, a hivatal fojtó légkörében, tehetsége elsenyvedjen mielőtt még alkalma nyílt volna arra, hogy azt érvényesíthesse. Csak így kerülhetnek karunk kiváló tagjai a magán-gyakorlatban szerzett tapasztalatok és széles látkörrel páncélozva, mint vezetők azokra az állásokra, ahol függetlenségük, tudásuk és tekintélyük folytán nem esz-közök, nem hivatalnokok, hanem hivatást teljesítő vezetői lesznek a műszaki tevékenységnek, vezetői lesznek annak a nagy társadalmi mozgalomnak, amely hivatva van hazánk közgazdasági viszonyait megváltoztatni, hazánkat vagyonszá és függetlenné tenni. Ezen itt jelzett cél képezi törekvéseimet, amelynek eléréséhez kérem igen tisztelt tagtársaim nagybecsű támogatását, mert csak egyesült erővel haladhatunk sikeresen kitűzött célunk felé.

Dömötör Bertalan titkár olvasta fel ezután az egyület múlt évi működéséről szóló jelentését. Az érdekesen összeállított referáda megemlékezik az egyesületben előállott személyi változásokról, az egyesület felolvasásairól, szépen sikerült kirándulásairól, majd hangsúlyozza a nagyközönséggel való szorosabb összeköttetés szükségét. **Tabakovits Emil** pénztáros számolt be ezután a múlt évi eredményről, majd a választások következtek. Alelnökké választották **Schör Lajos** Acsev. főmérnököt, választmányi tagokká a következőket: **Katona Béla**, **Keller Izsó**, **Stankovits Miklós**, **Hegedüs László**, **Lacszay István**, **Papp Ferenc**, **Reisinger Sándor**, **Rozvány Pál**, **Stengl Andor**, **Virágh Lajos**, **Tüdős Béla**, **Finta Lajos** mérnökök és **Dörner János**, **Fényes Dezső**, **Heinrich Sándor**, ifjú **Neuman Adolf**, **Fábry Sándor dr.**, **Reinhardt Kálmán**. — Póttagok lettek: **Zerkovitz Rudolf** és **Boros Vida**. — Számvizsgálókká végül **Lacszay** és **Somogyi** választották meg.

Az Operaház új igazgatója.

Reformok a Dalszínház-ban.

— Fővárosi tudósítónktól. —

Arad, március 22

A budapesti Operaház már évek óta folyton növekvő anyagi veszteségekkel küzd. A vezető körök már évek óta foglalkoznak azzal a tervvel, hogy egy mélyreható, alapos reformmal végét vessék ennek a tarthatatlan állapotnak. A kultuszminisztériumban megállapodtak abban, hogy az Operaház reformját az igazgatói állás kettéválasztásával fogják megkezdeni: Az adminisztráció élére külön igazgatót állítanak, egy hivatalnok embert, aki a művészeti vezetéshez nem kell, hogy értsen, míg a művészeti reszort élére szintén külön igazgató kerül. Ennek a hatáskörébe tartozik a tagok szerződötése, a vendégek meghívása, a darabok megválogatása, műsor összeállítása, a rendezés és az előadások vezetése.

Ezt a rendkívül életre való eszmét igyekeztek hamarosan megvalósítani, de előbb be kellett állítani a költségvetésbe az Operának az új igazgató fizetésével megnövekedett költségvetését. Ez is megtörtént és a kultuszminisztérium most már hozzáláthatott az alkalmas művészember kiszemeléséhez.

A választás hosszas tanácskozások után **Kern Aurél** zeneszerzőre és íróra, a Budapesti

Hirlap zenereferensére esett. Pályázott az állásra **Mihalovich Ödön**, a Zeneakadémia igazgatója is, azonban a kultuszminisztérium vezetői egyhangulag **Kern Aurél** jelöltsége mellett foglaltak állást, s így az új igazgató ő lesz. Kinevezését már a legközelebbi napok valamelyikén közölni fogja a hivatalos lap.

Kernnek Karén című operája néhány évvel ezelőtt viharos sikert aratott a budapesti Operaházban és több, mint kétszázszor került színre az **Uránia-színházban** **Tánc** című darabja.

A Király Színházban előadásra készen áll **Csokonai** című operettje, melynek szövegét **Szemere György** írta s most készül a **Csodagép** című operett, melynek **Mérey Adolf** és **Beöthy László** a szövegírói. A tavaly a Nemzeti Színházban színrekerült **Molière** ciklus zenéjét is ő állította össze és ez is nagy tetszésre talált.

Egy újságírónak ma **Kern** ezt mondta:

— Programról beszélni még tulságosan korai lenne, magáról az ügyről pedig nem nyilatkozhatom. Ha valóban reám esik a választás, mindent el fogok követni, hogy megfeleljek a belém helyezett bizalomnak. Egyelőre azonban nem tudok és nem mondhatok semmit. Igazán sajnálom, de nincs módomban nyilatkozni.

A medve bőrére...

Hogy köveznek az aradi városházán.

— Az Aradi Közlöny tudósítójától. —

Arad, március 22.

Mindennapi jelenség, hogy a városi tanács és a közgyűlés már most munkába vesz olyan valamit, aminek költségeit egy öt esztendő múlva remélhető adó többletből fedez. Az **Acsev.** által jövő évben fizetendő városi adóra legalább kétszer annyit adtak ki, mint amennyit az említett vasut a városi pénztárba fizetni fog. Az idei költségvetésben oly tételek szerepelnek, melyek a várható pénztári feleslegből (?) nyernek majd fedezetet. Ez már így szokás.

A januári közgyűlés valóságos büszke kéjjel válogatott abban a programban, melyet a közlekedési bizottság javaslatára a tanács eléje terjesztett és a városatyák nagylelkűen szavazták meg egyik utca kövezési költségeit, míg a másikat, melyben nem laknak befolyásos szavazók, törölték a programból. Tehették, mert a tanács javaslatában elmondta, hogy a kövezési alap **harmincezer korona** felesleggel zárta le múlt évi mérlegét. Ezt a számvevőség az utolsó fillérig kimutatta. Nem sok ugyan, mert **Aradon** háromszázezer korona sem sok, ha aszfaltról és kövezésről van szó, de elég szép összeg ahhoz, hogy néhány utcát rendezzenek és járhatóvá tegyenek. A programjára és feleslegére büszke tanács felterjesztette miniszteri jóváhagyás céljából a közgyűlési határozatot és mint megirtuk, **Varjassy Lajos** polgármester személyesen megsürgette a minisztériumban annak jóváhagyását. Elvileg a legfelsőbb hatóság nem is támasztott nehézséget és itthon hozzáláttak a kövezési munkák vállalatba adásához, hogy hadd keressen a szegény munkás.

A szegény munkás embernek azonban ezentul is éhen kophatik az álla. A város nem fog köveztetni. Abból az egyszerű, de érthetetlen okból, mert a törvényhatósági bizottság már megint beugrott a tanácsnak és elhitte, hogy **harmincezer korona** készpénz van kövezési célokra aranyban deponálva a városi pénztárban; pedig hát ebből egy fillér sincs. Ellenben van huszonötezer korona deficitje a kövezési alapnak, melyet **potadó emeléssel** kell majd betölteni. A számvevőség múlt év decemberében készítette el az alap mérlegét és kimutatott **harmincezer korona** felesleget, de mikor a zárószámadás adatai is előtte voltak, akkor vette észre, hogy időközben a város elvesztette a vaggongyárral szemben a kövezetvám fizetése miatt indított perét és a közigazgatási bíróság egyszer és mindenkorra felmentette a gyárat a kövezetvám fizetése alól. Kitént továbbá az is, hogy azt is figyelmen kívül

hagyták, hogy a **Laendler-cég**, a tüzeset következében hosszú idő óta nem fizet vámot s így egy fél fillér sincs kövezésre.

Ez a kis baleset azonban egyáltalában nem hozza zavarba a város urait. Már is felvetődött az az eszme, hogy oly bevételek, mint például a kerékpár adó és térfoglalási díjak a kövezet alap javára utalandók be. Miért? Azért mert a kerékpár a kövezeten gördül, tehát „közel rokonságban van a kövezettel”. Ha aztán ez a háztartás egyensúlyát bolygatná meg, akkor ott van az utolsó szalmaszál: a **potadó emelése**.

Igy számítanak, így isznak, sőt így köveznek a városházán — a medve bőrére.

A Kossuth-szobor főalakja.

Aradi küldöttség Budapesten.

— Az Aradi Közlöny tudósítójától. —

Arad, március 22.

Az aradi Kossuth-asztaltársaság küldöttsége tegnap, vasárnap **Barabás Béla** országos képviselő vezetésével Budapesten járt, hogy a **Huszár-utca** 12. szám alatt lakó **Haraszty** és társa öntőműhelyében készült aradi Kossuth-szobor főalakját átvegye. A szobor főalakja 3 1/2 méter magas, a legnagyobb méretű Kossuth-szobor az egész országban. A szobor **Kossuth Lajost**, mint szónokot ábrázolja a 48-as időkben. Szónoki pózban van Kossuth, jobbát magasra emeli, baljára pedig a palástja borul. Arc kifejezése kitűnő, tudvalevően Kossuth **Ferene** maga javított az arcon. A szakértők nagy elismeréssel szólnak a szoborról, amelynek alkotói **Margó Ede** és **Pongrácz Szigfried**, akik szintén jelen voltak és akiknek **Barabás Béla** melegen gratulált. A bizottság, amely jegyzőkönyvet vett föl a szemlérlől, megállapodott abban, hogy augusztus elején leszállítja a szobrot **Aradra** és hogy szeptember 19-én, Kossuth születése napján fogják leleplezni.

A bizottságnak **Nagy Kálmán** elnökle alatt **Barabás Béla** társelnök, **Benedek Árpád**, **Tumó Lajos**, **Keppich Jakab dr.**, **Panker Viktor**, **Stengl Andor**, **Millig Mátyás**, **Szabó Mihály dr.**, **Várfalvi Antal**, **Bánhid László**, **Hunyadi József**, **Herezeg Miksa**, **Endre Géza**, **Erdős Hugó** és **Vadász Armánd** voltak a tagjai.

A kiküldöttek, akik ma érkeztek haza, este a 888. vendéglőben tartott ülésen beszámoltak utjuk eredményéről. A bizottság bejelentette, hogy a **Haraszty** és társa-féle öntődében megtekintette a Kossuth szobor főalakját, amely már bronzban készen áll. Minden tekintetben meg van ezzel elégedve, ugyancsak a gipsz és részben agyag-munka alatt levő mellékalakokkal is. Bejelentette a bizottság, hogy a művészekkel kötött szerződést akként változtatta meg, hogy a szobor felállítására kiszabott határidőt **július 1-ről augusztus 1-ére** meghosszabbította, úgy azonban, hogy minden napi további késedelemért, a művészek fokozatosan emelkedő kötbért tartoznak fizetni. A szoborleleplezési ünnepély azonban a kitűzött határidőben, szeptember 19-én okvetlenül megtörténik. Bejelentette még a bizottság, hogy a **Haraszty** és társa-féle öntődének jóváhagyás reményében részfizetésül **tizezer koronát utalványozott ki**. Az ülés a bizottság összes jelentéseit és intézkedéseit jóváhagyólag tudomásul vette és azokhoz hozzájárult.

Sófalvi György igazgató-tanító tett ezután indítványt arra, hogy a Kossuth-asztaltárság írjon fel a vallás- és közoktatásügyi miniszterhez, hogy a fő-, közép- és elemi-iskolák számára alapjának terhére engedje meg és ajánlja, hogy az aradi Kossuth-szobor főalakja egyharmadrész nagyságban gipszben, Magyarország

összes iskolái részére beszereztessek. Egy ilyen szobor ára 50 kor. volna. Az asztaltársaság egyhangulag elfogadta az indítványt, mire az ülés véget ért.

A titokzatos Wekerle.

Hol volt vasárnap? — Fogadások a Ház folyosóján.

Ma délelőtt a képviselőház folyosóját az a kérdés foglalkoztatta, hogy hol töltötte a vasárnapot a miniszterelnök? Szombaton délután ugyanis a félhivatalos lap tudósítók egész határozottan megírták, hogy Wekerle Sándor miniszterelnök a délutáni gyorsvonattal Bécsbe utazik, vasárnap audiencián jelenik meg a királynál és résztvesz a közös miniszteri értekezleten, melyben a külpolitikai helyzetről döntenek. Erre a hírre egész csomó ujságíró utazott Bécsbe, velük ment Ábrányi Kornél miniszteri tanácsos, a sajtóiroda főnöke is, de a miniszterelnököt sem ő, sem a többi hírlapíró nem látta. Bécsben valóságos hajszát folyt Wekerle után, de ez sem a szállókban, sem a Magyar Házban nem volt és senki nem találkozott vele. Este tehát hazajöttek az ujságírók s ma délelőtt megindult a kérdezősködés és találgatás arról, hol volt tegnap a miniszterelnök?

— Dánoson volt, — hangzott az egyik kombináció.

— Schol sem járt, idehaza volt — mondta a másik.

— Bécsbe utazott, de egyenesen Schönbrunnba ment — találgatta a harmadik.

Időközben megérkezett a képviselőházba Boda Dezső rendőrőrkapitány. Ez nagy föltűnést keltett a folyosón, mert Boda csak nagy ritkán szokott megjelenni. Szász József azonnal eléje lépett és megkérdezte:

— Méltóságod bizonyára fogja tudni, hogy hol volt vasárnap a miniszterelnök?

— Én tudom, hol volt: Bécsben.

— Dehogy, — felelte Szász József — biztos, hogy Dánoson, vagy Budapesten volt.

— Nahát fogadjunk, hogy Bécsben volt, — mondta Boda főkapitány.

— Áll a fogadás két koronába.

Éppen akkor érkezett oda Andrassy belügyminiszter, aki azonnal szentesítette a fogadást.

— Most már megkérdezzük direkt Wekerlét, — mondta Boda. — Majd eldönti ő, hogy ki nyerte meg a fogadást.

Azonnal előkeresték a miniszterelnököt, aki ezt mondta Szász Józsefnek:

— Tényleg Bécsben voltam, de több felvilágosítást nem adhatok.

— Helyes, — felelte Szász József és a főkapitányhoz fordult. — Kérem a forintomat, mert megnyertem a fogadást.

— Hogyan, hiszen Wekerle nekem adott igazat és nem önnek. A kormányelnök azt mondta, hogy Bécsben volt.

— Éppen azért nyertem meg én a fogadást, — felelte a képviselő. — Mert ha Wekerle Bécsben volt, akkor biztos, hogy Dánoson volt.

EGYESÜLETI ÉLET.

(*) Az Aradi Nótisztviselők Egyesületében vasárnap délután Skrainka Fanny kisasszony ismertette Perkins Gilmen „A nők gazdasági helyzete” című könyvét. Előadásának minden mondatán meglátszott, hogy az beható tanulmányozás eredménye és a könyv és egyáltalában a nők kérdés helyes felfogása. Az előadást érdekes vita követte, melyen résztvettek: Lebovits Miksa, Rácz Gyula dr., Schuster Odón, Bisam Helén, Huppert Henrik és Keszler Károly.

A HALDOKLÓ BÉKE.

Hivatalos jelentés a közelgő veszedelemről.

— Távirati tudósítás. —

Arad, március 22.

A béke krízise tetőpontját érte el. Az utolsó jelentések mind arra vallanak, vagy az új hét első napjai: — a haldokló béke utolsó napjai lesznek. A nagyhatalmak akciója alig biztat reménnyel és monarkiánk válaszjegyzéke még e héten, valószínűleg már csütörtökön Belgrádban lesz. Erről a jegyzékről itt következik a Magyar Távirati Iroda hivatalos kormányjelentése, amely a lehető legkomolyabb színben tünteti fel a helyzetet.

Eddig az óráig — mondja a M. T. I. éjszakai jelentése — még nincsen pozitív híre annak, hogy milyen eredménye volt a hatalmak tárgyalásainak a Belgrádban teendő együttes lépésre vonatkozólag. A külügyminiszterium egyelőre még mindig a következő álláspontra helyezkedik: Hajlandó a monarkia minden Belgrádban teendő lépést addig elhalasztani, amíg csak azt érdekeink valamiképpen engedik. Ez az időszak valószínűleg a hét végéig tart. Ami Szerbia elleni követeléseinket illeti, ugy ezek tartalma a következőkben foglalható össze:

1. Szerbia teljes lemondásának nyilvánkoztatása minden területi követelésről.

2. Leszerelés az egész vonalon. A leszerelés nyilvánkoztatásának világosnak és minden kétséget kizárónak kell lenni és a leszerelést azonnal végre kell hajtani.

Ilyen világos nyilatkozatot már azért is követelnünk kell, hogy abban az esetben, ha talán rosszul informált szerb köröknek eszükbe jutna a hivatalos leszerelés után egy félhivatalos bandaháborút indítani, akkor morális eszközünk legyen a felelősséget illetékes helyen érvényre juttatni. Nem követelnünk mi Canossát Szerbiától, hanem minimumot a békés állapot helyreállítására, amelyet Szerbia megzavart. Nem nagyon érthető, hogy ilyen egyszerű követelések formulázása ilyen hosszú tanácskozásokat tesz szükségessé a hatalmak között. Bizonyos, hogy Franciaország, Olaszország és Anglia komolyan és becsületesen igyekeznek Oroszországgal egyértelműleg a belgrádi demarche-ot teljes erővel keresztül vinni. Oroszországtól függ az akció eredménye. Ausztria-Magyarország a hatalmak előtt egy újabb kétségtelen jelét adta békeszeretetének, amennyiben a Belgrád elleni közvetlen lépés időpontját kitolta és a hatalmak indítványát: a szerb kormány elleni komoly demarche-ot készséggel elfogadta. Ha azonban a hatalmak lépése bizonyos időn belül nem vezetne eredményre, a dolgot természetesen magunknak kell kezünkbe venni és Szerbiához való helyzetünk tisztázását saját felfogásunk szerint kell keresztül vinni.

Hasonló komolysággal szólnak a többi jelentések is úgy Bécsből, mint Szerbiából, melynek harcias hangulata egyáltalán nem változik. Az eseményekről alább közöljük részletes tudósításainkat, megjegyezvén, hogy a mozgósítási híreket az ismert kormányrendelet értelmében egyelőre nem közölhetjük.

Monarkiánk magatartása.

A döntés hete.

Bécsből táviratozzák: Illetékes kormánykörökből eredő információ szerint a helyzet változatlanul komoly. Habár ugylátszik, mintha a válság nyugvópontához érkezett volna, mégis konstatalható, hogy Európa diplomáciai gépezete pillanatra sem akad meg. Az összes diplomaták fáradhatatlanul dolgoznak, hogy a hatalmak akcióját sikerre vigyék. Mindenki jól tudja, hogy a döntést tovább elhalasztani lehetetlen, mert a feszültség olyan fokot ért el, melyet a monarkia alig bír el tovább. A kockának még e héten el kell dölni. Hogy milyen irányban, ezt most senki sem tudja. Egyelőre majdnem egyformák a háború és a béke kilátásai, de a mérleg mindenestire inkább a háború felé billen. A béke csak úgy lesz biztosítható, ha a hatalmak akciójának Belgrádban meglesz a kellő hatása. Ausztria-Magyarország egyelőre nyugodt rezervában marad. Válaszát elhalasztotta a hatalmak akciójának megkezdéséig. Mig Anglia és Franciaország elismerésre méltóan fáradoznak a béke érdekében, Belgrádból olyan hírek érkeznek, melyek arra mutatnak, hogy a szerbek kijózanodásáról még beszélni sem lehet. A folyton növekvő izgatás arra mutat, hogy ott egyáltalában nem ismerik a helyzet komolyságát. Attól kell félni, hogy a szerb kormány a döntő pillanatban nem lesz képes megfékezni a felidézett szellemeket.

Bécsből jelentik: A külügyi helyzetben nem mutatkozik semmiféle változás. A dolgok további fejlődése attól függ, mennyiben sikerül a hatalmaknak megegyezniük és mily hatása lesz a hatalmak eljárásának Belgrádban? Szerbia legutóbbi memoranduma után ítélve, amelyet valamennyi hatalommal közölt, kivéve Ausztria-Magyarországot, a kilátások nem javultak. Az idő rövidségére való tekintettel Anglia és Franciaország komolyan törekszenek, hogy eljárásukat minél inkább gyorsítsák. A tárgyalások ezidőszertint folyamatban vannak és a döntés e hét folyamán meg fog történni.

Budapestről telefonálja tudósítónk: Egy fővárosi hírlapíró kérdezősködésére a bécsi külügyminiszterium egyik osztálytanácsosa a következőket mondta:

— A helyzet az utóbbi napokban alig változott. A hatalmak tovább fáradoznak a békés megoldás iránt. Ugy hisszük, sikerülni fog az akadályok elhárítása és ez esetben kedvező fordulat várható.

— Éppen most kaptunk táviratot, mondta

az újságíró, hogy az orosz kormány a háboru ellen foglal állást.

— Ez nagyon érthető — mondta az osztálytanácsos. Mi jól tudjuk, hogy Oroszország nincs elkészülve. A dolog azon fordul meg, hogy Oroszország elég erélyesen lép-e fel Belgrádban a béke érdekében.

Az osztrák miniszterelnök a helyzetről.

Bécsből táviratozzák: A Reichsrath mai ülésén délután 3 órakor a napirend előtt szó-lásra emelkedett Bienerth báró miniszterelnök. Kijelentette, kötelességének tartja, hogy a külügyi helyzetről tájékoztatólag nyilatkozzék.

— A szerb körjegyzéket — ugymond — nemesak mi, de más államok sem tartották ki-elégítőnek. Az azonnali sürgős választ nem véltük fontosnak. Nem akartunk nyomban vá-laszolni, nehogy ezáltal a helyzetet jobban kiélezzük. De meg a válasszal azért is kellett várunk, mert közben tudomásunkra jutott, hogy a hatalmak Belgrádban közbe akarnak lépni. Így nem kívántunk ez újabb akció sike-rének elébe vágni, annál kevésbé, mert re-mény van arra, hogy az együttes akció si-kerrel jár.

Monarkiánk követelése.

Berlinből táviratozzák: A Tageblatt-nak jelentik Bécsből: Itt nem fogad-nak el semmiféle olyan nyilatkozatot, melyet a szerb kormány nem intéz közvetlenül a bécsi külügyi hivatal-hoz. Ausztria-Magyarország követeli, hogy Szerbia mondjon le követeléseiről és adjon garanciát arra, hogy tel-jesen le fog szerelni és intézkedéseket fog tenni a bandahareok ellen. Szer-bia ezekről a feltételekről nem nyil-atkozhat semmiféle más hatalom köz-vetítésével.

Nincs eredmény

A félhivatalos Bud. Tud. jelenti:

Bécsi illetékes helyről sürgönyzik: A helyzet a legutóbbi 24 órában nem változott. Nincs tudomásunk róla, hogy a tanácskozó hatalmak és Oroszország között valami egyezmény jött volna létre Belgrádban teendő közös lépés iránt. Azt sem tudjuk, hogy abban az esetben, ha egyezmény jönne is létre, Belgrádban hajlandók lennének-e ezeket a tanácsokat követni. A helyzet époly homályos, mint eddig volt. Meg fog-juk várni, hogy a hatalmak lépése és a tanácskozások, amelyek folynak eb-ben az ügyben, kedvező vagy kedvezőtlen eredményt fognak nyújtani. További magatartásunkat ez eredmé-nynek megfelelőleg fogjuk szabályozni. Ausztria-Magyarország egyelőre vára-kozó álláspontot foglal el, amely azon-ban nem tarthat soká. A döntésnek még e hét folyamán meg kell tör-ténni.

Más forrásból való értesülésünk sze-rint a monarkia válaszigyzékét való-szinűleg esütörtökön kapja meg a szerb kormány.

Mit akar a szerb kormány?

Milovanovic nyilatkozatai.

Bukarestből táviratozzák: Az Adeverul belgrádi levelezője beszélgetést folytatott Milo-vanovic szerb külügyminiszterrel, aki őt a következő kijelentésre hatalmazta fel:

— Szerbia ma is a legutóbbi jegyzékében el-foglalt állásponton van. Tittoni közbenjárásá-ról, vagy Oroszország magatartásának megvál-

toztatásáról, amelyről a külföldi lapok olyan sokat irnak, itt semmit sem tudnak. Eddig sem Franciaország, sem Angolország nem interve-niáltak.

Párisból táviratozzák: Milovanovic szerb külügyminiszter ezeket jelentette ki a Temps munkatársának: Reméli, hogy a hatalmak lé-pése meg fogja előzni az osztrák-magyar jegy-zék átnyújtását, mert ennek a lépésnek az volna a célja, hogy Szerbia és a monarkia kö-zött való közvetlen tárgyalás előtt minden iz-gatottságnak véget vessen. A szerb kormány hajlandó a nagyhatalmak baráti tanácsának engedelmessékedni.

Egy diplomatikus kommuniké.

Belgrádból táviratozzák: Félhivata-losan jelentik:

A szerb kormány hajlandó a ha-talmak összes kívánságait teljesíteni, ha azok az állam méltóságával és a nemzet érdekével összeegyeztethetők. Azt is jelentik továbbá, hogy a szerb kormánynak aggodalmai van-nak, Ausztria-Magyarországgal köz-vetve vagy közvetlenül tárgyaljon a normális viszony helyreállításáról, mert épen a legutóbbi idők esemé-nyei tanusítják, hogy a monarkia Szer-biával szemben nem járt el lojálisan.

Ez a kommuniké nagy meglege-déssel töltötte el a szkupstina köréit, mert ebből azt látják, hogy nem kell félni a sarkalatos követelések elejté-sétől. Meglehet azonban, hogy ezt a felfogást a nagyhatalmak interven-ciója jelentékenyen meg fogja változ-tatni.

Miniszteri tanácskozások.

Belgrádból táviratozzák: Itteni politikai körök állandóan tanácskozásokat tartanak a helyzetről. Minden este hosszabb miniszter-tanács van a király elnöklésével. Azt hiszik, hogy a miniszterek kezdik belátni, hogy a szerb kormány a hatalmak viselkedésével szem-ben nem tehet egyebet, minthogy eddigi merev álláspontját elejti és módját keresi annak, hogy nemzeti méltósága és becsülete sérelme nélkül kikerüljön a konfliktusból.

Más belgrádi diplomáciai forrásból azt je-lentik, hogy a kormánykörökben mutatkozó engedékenyebb magatartásból nem lehet kö-vetkeztetni, hogy Szerbia lemondana arról, hogy a bosnyák kérdés európai konferencián nyer-jen végleges megoldást. Ebben a tekintetben rámutatnak a Péter király elnöklésével leg-utóbb tartott miniszteri tanácskozásra, amelyen a miniszterek egyáltalán nem értettek egyet. Ilyen körülmények között mindaddig nem biz-nak a békés megoldásban, míg a nagyhatalmaknak nem sikerült megfelelő formulát találni.

A nagyhatalmak akciója.

A siker nehézségei.

Rómából táviratozzák: A Stefani-ügynök-ségnek jelentik Londonból mai kelettel: A ha-talmak között állandóan folyik az eszmeesere abban az irányban, hogy az általuk Belgrá-dban teendő új lépésnek konkrét alakot adja-nak oly célból, hogy Szerbiát rábirják a le-szerelésre és az Ausztria-Magyarországgal vsló kereskedelmi szerződési tárgyalások új-ból való felvételére.

Párisból táviratozzák: Az itteni külügyi hivatalban félnek, hogy az Oroszország, Franciaország és An-glia által megkezdett akció nehézsé-gekbe fog ütközni, mert a szerb kor-

mánynak alig lesz módjában a trón-örökös pártjának izgatásaival szemben befolyást gyakorolni.

A kétszínű Oroszország.

Berlinből táviratozzák: A Berliner Tage-blatt jelenti Pétervárról: Carszkoje-szelóban tegnap Miklós cár elnöklésével minisztertanács volt, amely kimondotta, hogy minden intézke-dést meg kell tenni a háboru elkerülésére. Izvolszki miniszter hangsúlyozta, hogy háboru kitörése esetén az európai egyensúly megzavar-tatnék és a hatalmak a körülményeknél fogva könnyen kényszerítve lehetnének az aktív rész-vételre. Kokovcev pénzügyminiszter kijelen-tette, hogy Oroszország épen most kezdte ki-heverni hatalmas pénzügyi veszteségeit, háboru esetén azonban az utóbbi évek fáradozásának minden eredménye kárba veszne. Rödingen hadügyminiszter ugy nyilatkozott, hogy a had-sereg az ujjaalakulás útján van és nincs telje-sen elkészülve a háborura. Ugyanigy nyilat-koztak a kabinet többi tagjai. A minisztertanács azután elhatározta, tudtára adja Szerbiának, hogy több békeszeretetet kell mutatnia.

Berlinből táviratozzák: Pétervárról jelen-tik: A külügyi hivatalban kijelentik, hogy Oroszország hivatalosan sohasem adta Szer-biának azt a tanácsot, hogy szereljen le, minthogy Szerbia független állam. Lehetséges, hogy más hatalmak nem hivatalos formában tanácsolták ezt Szerbiának, de Oroszország erről mit sem tudott és az orosz kormány so-hasem adta azt a tanácsot, hogy Szerbia po-litikai és területi követeléseiről és Bosznia auto-nomiájának követeléséről lemondjon.

Posenből táviratozzák: Itt tartózkodó orosz tartalékosok behívót kaptak, hogy ezredük-höz vonuljanak be. Tegnap is több száz orosz tartalékos kapott távirati behívót.

Törökország és Bulgária.

Konstantinápolyból táviratozzák: Az Ik-dam kifejti, hogy az Ausztria-Magyarország és Szerbia közti háboru nemesak az európai egyen-súlyt zavarná meg, hanem a szomszédokra is káros volna. E kérdésben a lap állítása szerint Pallavicini őgróf nagykövet, a nagyvezér és az ideiglenes külügyminiszter tárgyalásokat folytattak. A Porta, amennyire hatalmában van, azon fog igyekezni, hogy megakadályozza az Ausztria-Magyarország és Szerbia közti hábo-rut. Mértékadó portakörök állítása szerint a külügyi kamarai bizottság valószínűleg ma ké-szíti el az entente jegyzőkönyvről szóló jelen-tését és azt szerdán terjeszti a kamara elé megvitatás végett. Az ellenzék nagyobb lesz, mint eddig hitték. Moravicáról két zászlóalj in-dult el Ipekbe, ahol az albánok közt nagy az izgatottság Szerbia és Montenegró ellen.

Konstantinápolyból táviratozzák: A helyi lapok jelentik, hogy a skutari-i katonai pa-rancsnok minden eshetőségre való tekintettel 50,000 font rendkívüli hitelt kér. A Jeni Gazetta vezércikke a következő konklúzióra jut:

Évszázadok óta tapasztaljuk, hogy a Bal-kán-konfliktusok mindig Törökország kárára értek véget. Vigyázatlanak volnánk, ha opti-mista nézeteket vallanánk az Ausztria-Magyar-ország és Szerbia, valamint Montenegró között kitört ellenségeskedéssel szemben. Nem szabad elfelejteni, hogy ennek az ellenségeskedésnek a kezdő oka a bosnyák kérdés volt. Vigyáznunk kell tehát, mert ha nem járunk el elég óvatosan, akkor nemesak a szandzsák elvesztése, hanem egyéb nagyon komoly belpolitikai következményei is lesznek a bonyodalomnak.

A „Surraj Ummel“ a következőket írja Szerbia és Montenegro cáfolatait és ígéreteit a szandzsák tekintetében bár nem lehet értékte-leneknek mondani, még sem lehet olyanoknak tekinteni, amelyek megnyugtathatnak bennün-ket. Ma igen nagy különbséget látni a két kor-

mány szavai és tettei között. *Törökország mindkettőjükkel jó barátságban kíván maradni*, de azt látja, hogy oly tárgyalásokba bocsátkozott, amelyek Törökországra is károsak lehetnek. Ha halljuk a biztosításokat és a hadikészülődések lármáját, hinnünk kell azokban és óvatosoknak kell lennünk.

Konstantinápolyból jelentik: A Jeni Gazetta visszatér a szandzsákra vonatkozó tegnapi fejtegetéseire és azt mondja, egyik bizonyítéka annak, hogy megjegyzései helyesek, abban van, hogy *Portev* basa vezérkari főnök tegnap elutazott a határra, *csapatokat küldött Novibazárba és megerősítette a határhelyeket*. A Szaban jelenti, hogy a szalonikii szerb konzul az ottani válnak ugyanoly nyilatkozatot tett a novibazári szandzsák ügyében, aminőket *Nenadovics* szerb követ tett a portának. Egy másik információ szerint az úszkübi szerb konzul is ugyanily nyilatkozatot tett és azokhoz bizonyos ígéreteket fűzött.

Szalonikiból jelentik: A legutóbbi prizrendi jelentések szerint az ipeki szandzsákban élő arnauták izgalma, amely amiatt keletkezett, hogy *Vasejevics* és *Kolasin* montenegrói határhelységek táján, gyanus mozgólódásokat észleltek, csillapult. Az óvatosságból odaküldött csapatoknak eddig nem volt okuk beavatkozni.

Szófiából jelentik: A hivatalos Vreme kommentálja az osztrák-magyar—szerb konfliktust és a következőket mondja: A bolgár közvélemény eddig keveset foglalkozott e konfliktussal, végül azonban fel kell vetni azt a kérdést, hogy *mily magatartást fog Bulgária tanúsítani egy esetleges háborúval szemben*. Az orosz sajtó az utóbbi időben annak a kívánságának adott kifejezést, hogy szeretné Bulgáriát Szerbia oldalán látni. Bulgária elfelejthetne minden rosszat, amit Szerbia részéről tapasztalt, talán még azokat a szerb kellemetlenkedéseket is, a miket Macedoniában elkövettek, de semmiesetre sem áldozhatja fel saját reális érdekeit és nem vonhatja magára egy másik államnak a gyűlöletét, csak hogy oly hiábavaló áldozatokat hozhasson, amelyek a nemzeti és állami érdekeket sérthetnek.

A szerbiai események.

Marcias hangulat.

Belgrádból táviratozzák: A lapok mai hírei, hogy az orosz és olasz kormány nem fognak csatlakozni az európai hatalmak oly elhatározó lépéséhez, mely Szerbiát felszólítaná a leszerelésre, a háborus kedvet újból fokozta. A skupstina több képviselője kijelentette, hogy *Milovanovics* és *Pasic*s miniszterek a leghatározottabban biztosították őket, hogy Oroszország semmiesetre sem fogja Ausztria-Magyarország ellen az utóbbi időben elfoglalt álláspontját elhagyni. Mindenfelé a trónörökös arcképei láthatók, *kit már mint jövődöbéli királyt ünnepelnek*.

Belgrádi jelentés szerint Szerbiában a hangulat nem vált kedvezőbbé. Határozottan hire jár, hogy az udvari különvonat, amely háboru kitörése esetén *Péter királyt és családját az ország belsejébe, valószínűleg Nisbe viszi, készen áll*. Szerbia az utóbbi hetekben a *bandák felfegyverzését is fokozott erélylyel látta el*, mint ahogy az eddig köztudomású volt. Mind e jelenségek kétségtelenül bizonyítják, hogy a döntés már nem soká késbetik.

Szerajevóból táviratozzák: Ideérkezett jelentések szerint a legutóbbi napokban a szerb kormány rendeletére *több bandát egész a monarkia határáig toltak előre*.

Szófiából jelentik: A szélső oroszbarát Den szerint három ifju bolgár tiszt, köztük két

oroszbarát miniszter fia bucsut vett, hogy mint önkéntesek Szerbiába menjenek.

A trónörökös fogatásával.

Belgrádból táviratozzák: Az önkéntes diákok kaszárnyájában minduntalan megjelenik a trónörökös és beszédeket intéz a diákokhoz. Tegnap ezeket mondta:

— Barátaim legyetek készen, mert *csak néhány óra választ el bennünket a háboru kitörésétől*. A haza minden reménye katonáiban van és ezért remélem, hogy megtartjátok eskütokeket és bátran fogtok harcolni az ellenség ellen.

Berlinből jelentik: Belgrádi távirat szerint a szerb katonatisztek körében összeesküvés történt, melynek célja az, *hogya Szerbia enged, Péter királyt megfosztják trónjától és György trónörökösöt kiáltják ki királynak*, akit azután kényszeríteni fognak, hogy Ausztria-Magyarország ellen háborut viseljen.

Zimonyból táviratozzák: *Kastlerovics* szociáldemokrata képviselő a skupstina legközelebbi ülésében meg fogja interpellálni a kormányt a *Zvono* című ifju-radikális lap ama hírére vonatkozólag, mely szerint *György trónörökös* egyik szolgáját olyan brutálisan *megrugdalta*, hogy a szolga ennek következtében szenvedett sérüléseibe belehalt. Egy tegnap tartott népgyűlésen *Kasztlerovics* azt mondta, hogy gyalázat volna még tovább is eltérni, hogy egy olyan *éretlen fickó*, mint a szerb trónörökös, nem a harcúterén, hanem itt Belgrádban még tovább is a háboru hősének szerepét játssza.

Félhivatalos jelentés.

Bécsből táviratozzák a *Bud. Tud.-nak*:

A belgrádi helyzetről szóló hírek *nyugtalanító*k. Szerbia hangulatában ugylátszik semmiféle változás eddig nem állott be.

A skupstina és a дума.

Belgrádból táviratozzák: A szerb skupstina tagjai a dumaképviselőknek ma a következő táviratot küldötték:

Mint mindig, ugy most is, ezekben a nehéz és kritikus napokban, amidőn Szerbiának és a szerb törzsnek exisztenciája veszélyeztetve van és amidőn az élő diadalmaskodni akar a jog és erkölcs felett, *tántoríthatlan bizalommal viseltetik Szerbia az orosz nép iránt*. A szimpatianak kinyilvánítása és a határozott tiltakozás az erőszak ellen, amely újabb és újabb intézkedéseket tesz, hogy a szerb néptől még nagyobb áldozatokat csikarjon ki, ismeretes mindenütt, ahol szerbek laknak és mindenütt az orosz testvérnép s annak képviselői iránt való szimpátiával fogadják azt. Mint eddig, ugy ezentul is, abban a meggyőződésben marad most a szerb nép, hogy Oroszország átérzi a mi szenvedésünket és kétségbeesésünket és hogy a *hatalmas szláv Oroszország nem fogja engedni, hogy az oly sokat sanyargatott szerb nép felett önkényesen rendelkezzenek*. Továbbra is azt fogjuk hinni, hogy a szerb nép nem lesz kiszolgáltatva az erősebb kegyelmének mindaddig, míg a nagy, hatalmas Oroszország törődik sorsával.

Szökevény szerb katonák.

Szófiából táviratozzák: Tegnap óta tömegesen érkeztek ide szerb munkások, akik között állítólag számos katonaszökevény van. A lapok szerint a határvidék tele van szerb katonaszökevényekkel.

Minisztertanács.

Fővárosi tudósítónk telefonálja: Ma délután 4 órakor a miniszterelnökségi palotában minisztertanács volt. A tanácskozáson *Wekerle* Sándor dr. miniszterelnök elnökölt és jelen volt azon *Rauch* Pál báró horvát bán is. A tanácskozás tárgya a válságos külügyi helyzet volt, de a tárgyalások eredményéről semmit sem hoznak nyilvánosságra.

Mikor a szülők válnak.

A fátyolos hölgy.

— Távirati tudósítás. —

Arad, március 22

Kemény Soma dr. újvidéki orvos válik a feleségétől, *Kugl* Ida diakovári asszonytól. A már másfél évtized óta együtt élő házastársak között olyan ellentétek merültek föl, hogy az asszony megindította a válópórt, noha már három gyermekük van, a 14 éves *Alfréd*, a 10 éves *Margit* és a 7 éves *Ilona*.

Az asszony Diakovára költözött, a gyermekek pedig ott maradtak Újvidéken az apjuknál. A gyermekeitől való távollétbe azonban az asszony sehogyse tudott belenyugodni és mindent elkövetett, hogy gyermekeit magához vehesse.

Szerdán este sűrűn lefátyolozott hölgy érkezett Újvidékre. A hölgy *Kugl* Ida volt, a ki nagy titokban megszállott egy szállodában és valamikép módját ejtette, hogy fiával beszéljen. A 14 éves fiu aztán vállalkozott arra, hogy testvéreivel együtt megszökik az apjától.

Másnap reggel a fiu már jóval hét óra előtt kérte nővéreit, hogy induljanak iskolába. A két kis leányt a nevelő kísérte és hozzájuk csatlakozott a fiu is. Mikor már közel voltak az iskolához, *Alfréd* visszaküldte a nevelőnőt és azt mondta neki, hogy csak menjen haza, majd ő elkíséri a leányokat az iskolába.

A nevelőnő nyugodtan magukra hagyta a gyermekeket, akik pedig egy óra múlva már vonaton ültek. Ugy történt a dolog, hogy a fiu azt mondta nővéreinek, hogy mivel még ugyis korán van iskolába menni, sétáljanak együtt. A leányok reállottak és elindultak, amerre *Alfréd* bátyjuk vezette őket.

Alig fordultak be egy mellékutcaiba, amikor a fiu megállt az ott várakozó kocsi előtt és azt mondta nővéreinek, hogy ezt a kocsit az édesanyjuk küldte oda, aki kéri, hogy menjenek hozzá.

A nagyobbik leány rögtön kész volt az indulásra, de a kis *Ilona* nem akart felszállni, mert félt az apja haragjától. A vonakodó leánykát aztán a fiu karjára vette és ugy erőszakolta a beszállásra.

Egyenesen a vasúti állomáshoz hajtatott a kocsi és ott még volt annyi idejük, hogy a gyorsvonatra Budapestig szóló jegyet váltsanak. Néhány pere múlva a három gyermek utban volt Budapest felé.

Kemény dr. csak délben jött rá, hogy a gyermekek megszöktek. A mikor látta, hogy az iskolából nem jönnek meg, rosszat sejtve, kerestetni kezdte őket, de bizony a három gyermeket nem találták sehol.

Az apa, akit nagyon elszomorított a gyermekek szökése, táviratozott mindenfelé, hogy gyermekeit megkerítse, de azok most már boldogan ölelik anyjukat, akinek szerető szive ezt a kalandos szökést kieszelte.

AZ ARADI KÖZLÖNY TELEFONSZÁMAI:

Szerkesztőség — — — — — 357
Kiadóhivatal és hirdetési osztály — 151

Érdekes intimitások a Balog Tuta sajtópőréből.

Miért mentették föl Szomory Dezsőt?

— Fővárosi tudósítónktól. —

Arad, március 23.

Az Aradi Közlöny megírta a napokban, hogy Szomory Dezsőt, a *Fidibusz*-ban megjelent *Balog Tuta* című pikáns regény íróját, akit tudvaleg annak idején letartóztattak, a budapesti esküdtbíróóság fölmentette a szemérem ellen való vétség vádjáról. Az ítélet mindenfelé nagy föltűnést keltett, mert érthetetlen volt, hogy az olyan pornografikus regény íróját fölmenthetik. Találgatták, hogy mi lehet ennek az oka. Minthogy azonban a bűnpört zárt ajtó mögött tárgyalták, nem tudhatta meg a közönség a fölmentés tulajdonképeni okát. Most kiszivárgott a tárgyalás egy érdekes epizódja, mely okát adja a fölmentő verdiktnek.

Az eset úgy történt, hogy a sajtópör tárgyalása során először is felolvasták a „Balog Tuta” megjelent folytatásait. Az esküdtek prűsköltek. Aztán az ügyész beszélt az efajta írásokból áradó métegyrőről. Az esküdtek morálisan bólongattak a fejükkel. Következett Szomory védője. Bródy Ernő dr. nagy irodalmi apparátussal próbálta bizonyítani, hogy a Balog Tuta nem pornográfia. Az esküdtek arca világosan elárulta, hogy de már ezt a legszimpatikusabb védőnek se fogják elhinni. Az ügy rosszul állott. Legjobban látta, érezte ezt maga Szomory Dezső. Megszólt tehát védője után önmaga és beszélt körülbelül ilyenformán:

— Tisztelt esküdt uraim! Védőm kötelesség szerint azt iparkodott bizonyítani, hogy ügyészérem derékban kettétört regényem irodalom és nem pornográfia. Mély tisztelettel jelentem ki, hogy védőm felfogásában nem osztozom. Törődelmesen megvallom, hogy szerencsétlen elmeszüleményem igenis pornográfia, a legundokabb fajzatából. És törődelmesen megvallom, hogy bármeddig éljek, ez marad életem legszűnyább szégyenfoltja. Ha szabad valamit mentességemül felhozni: hadd mondjam meg, hogy sohasem dicsekedtem azzal a szerencsétlen írásművemmel, soha még egy szerkesztői üzenetben se engedtem elárultatni inkognitomat s ha a tisztelt ügyészség bele nem avatkozik, tölem ugyan örökké titok maradt volna, hogy a Balog Tutáért járó babérkinék homlokára való. Nem dicsekedtem munkámmal, nem babért hajszoltam vele, csak kenyeret. És ha van nemezis, engem utolért. Mert azt rabolta el tőlem szerencsétlen félreírásom, amit szerezni akartam vele: kenyereket. Amióta Balog Tuta, akit sohasem kellett volna életre szólitanom, hirtelen elköltözött az árnyékvilágból: husz esztendő alatt szerzett írói tisztességemben, nagynehezen a lapoknál biztosított keresetemben rövidültem meg. Az ujságok félnek a nevémtől s ez annyit jelent, hogy az a munkám, melyet szégyellek, agyonütötte azt a munkásságomat, mely igazi ambícióm. Aki át tudja érezni egy írói lélek belső katasztrófáját, aki ismeri a roncsolt idegzetű, beteg és szenvedő író fájdalmas vonaglásait: elhiszi nekem, hogy becsületes írói munkásságom meghurcolásával, huszonnégy órai kínos rabsággal, kenyerem elvesztésével és lelke-men egy csunya emlék szégyenfoltjával nagyon-nagyon megszenvedtem félrelépésemért. Botlottam, rösteltem, soha többé nem teszem — de ha ennyi meghurcolásra, ennyi lelki szenvedésre, ennyi meghasonlásra még egy súlyos bírói ítélet is sűtaná fejemet, akkor ugy kellene éreznem, hogy az emberek kegyetlenebbek velem, mint a saját lelkem. Pedig az nagyon-nagyon megbűntetett.

Mikor ez a beszéd elhangzott: különös változást lehetett megfigyelni. A védő arca csupa rémület volt. Az ügyész diadalmasan nézett az ég felé. Az esküdtek arca pedig — megilletődött és csupa megbocsátás volt.

És Szomoryt fölmentették.

Ez a fölmentés története, amely csak azt bizonyítja, hogy ebben az egész gyűlekezeten legjobban emberismerő az író volt. Ő átlátta a szituációt és az esküdteknél megnyerte a sa-

tát az ügyészszel szemben azért, mert igazat adott az ügyésznek. Sőt rálicitált. Az esküdtek fölmentették Szomoryt, mert Szomory elítélte a pornografiát.

IRODALOM ÉS MŰVESZET.

A színház műsora:

Kedd: *Tatárjárás*, operett. (C bérlet).
Szerda: *Lucia*, opera. Az olasz operatársulat felléptével. (A bérlet).
Csütörtök: *Delután: Falusi verebek*, életkép. Este: *Traviata*, opera. Az olasz operatársulat felléptével. (B bérlet).
Péntek: *Vadkacsa*, színmű. Gál Gyula vendégfelléptével. (C bérlet).
Szombat: *Delután: Tündér Ilona*, regéjáték. A Kossuth-szobor javára Gál Gyula közreműködésével. Este: *Vadkacsa*, színmű. Gál Gyula vendégfelléptével. (A bérlet).

* **Geyer Stefi hangversenye.** A hangversenyszézon végén nagy élvezetet szerzett az aradi közönségnek a hirneves hegedűművésznőnek, Geyer Stefinek vasárnap délutáni hangversenye. A Fehér Kereszt nagytermében szép közönség hallgatta a művésznő csodálatosan finom, technikájában és érzésében egyaránt mély játékát, melyet hasznos művészettel kísért *Dienzl Oszkár*, az aradi közönség által jól ismert zongoraművész.

* **A husvéti kiállítás.** Több értékes képet és műtárgyat jelentettek be az utóbbi napokban az aradi *Képző- és iparművészeti társulat* husvétkor rendezendő kiállítására. E kiállítás egyik érdekessége lesz bizonyára *Claude Lorrain* hirneves francia festőnek egy igen nagy értékű gyönyörű képe, melyet *Paykert Henrik* földbirtokos jelentett be. Az eredeti *Claude Lorrain*-képek még a muzeumoknak is értékes ritkaságai, annál nagyobb nevezetessége lesz a kép az aradi kiállításnak. Ugyancsak *Paykert Henrik* bejelentette a kiállításra többek közt *Coello* spanyol művésznőnek egy értékes képét. Képeket ígértek még a kiállításra *Tagányi Sándor*, *Babó Isán* stb. *Domán Sándor* több képet és öt darab ritka antik perzsaszőnyeget jelentett be.

* **Szintársulat Ujszentannán.** Mint Ujszentannáról írja tudósítónk, ott mintegy három hét óta tartózkodik már *Szigethy Jenő* pest-megyei színiigazgató. Igen örvendetes jelenségnek mondható, hogy Ujszentannának nagyrészt németajku lakossága a legnagyobb mértékben támogatja és felkarolja a szintársulatot s napokint zsufolt ház nézi végig az előadásokat. Ezt a nagy pártfogást a szintársulat jó színpadi felszerelésének, csupa modern darabokból összeválogatott műsorának és a társulat kitűnő erőinek köszönheti. A szintársulat virágvasárnapig marad Ujszentannán, azután Világosra és Új-aradra megy.

* **Zsigmondi Anna balesete.** Debrecenből jelentik: A debreceni szintársulat népszerű tagját, *Zsigmondi Annát*, akit az aradi közönség is kedvelt, kellemetlen baleset érte szombaton este. Amint a színházba ment, hét óra tájban, egy narancshéjon elcsuszott és a lába megrándult. Nagynehezen felment az öltözőjébe, ahol *Tádós Kálmán* dr. főorvos helyreigazította a művésznő megrándult bokáját, de megtiltotta neki, hogy az Erdészleány előadásán játszhasson. A művésznő azonban, bár igen rosszul érezte magát, miután nem akart zavart okozni az előadásban, a tánorészek kihagyásával, ülve eljátszotta szerepét. Zsigmondi Annának pár napig ágyban kell maradnia.

* **Délutáni előadások.** E hét folyamán két délutáni előadás lesz. Csütörtökön ünnep van, délután mérsékelt helyárok mellett a *Falusi verebek* című életkép kerül színre. Szombaton a Kossuth-szobor alapja javára délutáni előadás lesz, amely alkalommal a *Tündér Ilona* című mesejáték kerül színre. Ezen az előadásban, amelyen az agghonvédek javára rendezett sorsjátékot is megtartják, *Gál Gyula*, a buda-

pesti Nemzeti Színház művésze is közreműködik.

* **Pályadíjnyertes színmű.** *Szegedről* táviratozzák: A szegedi Dugonics-társaság 1000 koronás drámapályázati díját a *Pesti gyerek* című darabjával *Dalnoki Lajos* budapesti asztalos nyerte meg. *Dalnoki*, ki most 45 éves, már több népdalt is írt.

* **A Tatárjárás.** Holnapra az *Erdészleány* volt eredetileg műsoron, de az igazgatóság a nyári szezon slágerét, a *Tatárjárást* tűzte ki előadásra. A főszerepeket ezuttal is azok játszzák, akik eddig diadalra vitték ezt a pompás darabot.

* **Az olaszok vendégjátéka.** A színház olasz vendégei, akik legutóbbi fellépésük alkalmával szép sikert arattak, szerdán a *Lammermoori Luciában*, csütörtökön pedig a *Traviatában* lépnek fel ismét.

* **Halálos szerelem.** Az *Uránia* színház közönsége igaz műélvezetet talált *Francois Coppéennek*, a hirneves francia írónak drámájában, melyet vérbeli művészek mesteri játéka tesz abszolút becsessé. Drámai hangulat jellemzi ezt a képet, melynek hatását még növeli a természet fenséges szépsége, melynek keretében az izgalmas dráma lejátsszódik. Az *Uránia* színház ezen műsorát *Coppéé* drámáján kívül csupa érdekesség tölti be. Az orosz lovasságot bemutató kép gyönyörű látvány. *Konstantinápoly* látkepe bemutatja az *Aranyszarvu* gyönyörű városát remek palotáival, mozgalmas utcai életével. Egyik utcai jelenet azt mutatja be, miként hirdették ki előkelő ifjú török politikusok az alkotmány életheleptetését. Egy másik jelenet pedig egy fiatal leányt mutat be, aki a szószékről feminista beszédet tart. A nagyszerű képet a többivel együtt még csak kedden mutatja be az *Uránia*.

Szerb szökevény katonák a magyar táborban.

Az éhes hadsereg.

— Távirati tudósítás. —

Arad, március 23.

Hogy a szerb hadsereg nem lehet olyan pompás helyzetben, mint azt *György trónörökös* és a szerb külügyminiszter a világgal elhitetni szeretnék, azt legjobban bizonyítja az a jelentés, amely ma érkezett hozzánk *Temeskubinból*.

A jelentés szerint ma délelőtt a *Temeskubinnal* szemközt fekvő szerbiai *Szendró* várából az ott állomásozó szerb tüzérezred két közlegénye, *Sztojkovics Miloe* és *Dragics István* átszöktek a temeskubini magyar táborba. Jelentkeztek az aradi 33. gyalogezred ottani zászlóaljának parancsnokánál s elmondták, hogy azért szöktek meg, mert a szerb tüzérezrednél a tisztkegyetlenül bántak velük.

— Ugy éheznek odaát a legénység — mondta a két tüzér — mint a kutya. Nagy ott az elkeseredés és nem olyan ott a helyzet, ahogy hirdetik.

A két tüzért étel mellé ültették s azok mohón kaptak az ennivalón. Látsszott rajtuk, hogy régen nem laktak jól. A katonai parancsnokság intézkedésére a szökevényeket az ország olyan helyére vitték, ahol abszolút kivan zárva, hogy kémszolgálatot teljesíthessenek, még akkor is, ha netalán kémei a szerb hadseregnek.

HIREK.

— **A polgármester szabadságon.** Varjassy Lajos polgármester ma kezdte meg négy heti szabadságát. Távozása előtt pénztárrovancsolást tartott a főpénztárban példás rendben talált mindent.

— **A vesztőhely megváltása.** A 13 vértanu kivégzési helyének megváltására újabban a következő adományok folytak be az aradi polgármesteri hivatalhoz: Eddig befolyt 7293 kor. 6 fillér. Tiszapolgári Gőzfűrészes és Fakereskedés r. t. 5 kor., Központi kávéház „Simay asztalának” gyűjtése 16 kor., Városi söresarnok „söröző-asztal” persely gyűjtése 17 kor., A. Cs. E. V. főpénztára az Alföldi I. Gazdasági Vasut helyett 50 kor., Istvánffy Gyula dr. Mezőtur gyűjtése 36 kor. 30 fillér, Anda Károly Vágfarkas 15 kor., Lekky István, Budapest 100 kor., Munkácsi Fillér Takarékos és Hitelszövetkezet 5 kor., Iglói Rom. Kath. Kör gyűjtése 8 kor. 69 fillér, Gundi Géza Nagyatád gyűjtése 53 kor. 50 fillér, Deresényi Etelka 5 kor., Nagyvárad Takarékpénztár 20 kor., Heber Rózsa Kecskemét 3 kor., Pesti Napló gyűjtése 17 kor., Somogyi Takarékpénztár 40 kor., összesen 7684 kor. 55 fillér.

— **Forgalmi akadályok a háborus mozgalom miatt.** A Máv. igazgatósága jelenti: Katonai szállítások miatt fedett teherkocsikba rakandó teljes kocsirakományú polgári teheráru szállítványok folyó évi március 22-től bezárólag március 25-ig a bosznia-hercegovinai államvasutak állomásaira fel nem vehetők. Már felvett és utban lévő ily áruk, melyek március 22-ig Bosznabrodba meg nem érkeznek, feladók rendelkezésére bocsátandók. Élőkre, gyorsárú és teherdarabárúkra ezen korlátozás nem vonatkozik.

— **Adomány Asztalos szobrára.** A magyar ipar egyik leglelkesebb vezére: Zsolnay Miklós pécsi gyáros az Aradon felállítandó Asztalos Sándor szoborra husz koronát küldött.

— **A magyar cimere megsértése.** Zomborból táviratozzák: Oszivác községben a gör. kat. iskola homlokzatán elhelyezett magyar cimert ismeretlen tettesek letépték. A nyomozást a legelőrebben megindították.

— **Halálozás.** Almásy Géza, Jásznagykunszolnok megye volt főispánja vasárnap délelőtt Budapesten a Baross-utca 21. számú házban lévő lakásán meghalt 60 éves korában. Hosszabb idő óta érmeszesedésben szenvedett. — **Morelli Gusztáv**, az országos m. kir. iparművészeti iskola c. igazgatója, a Ferenc József-rend lovagja, a képzőművészeti tanács tagja stb. folyó hó 21-ikén reggel 1/8 órakor, hosszas szenvedés után életének 62-ik évében elhunyt Budapesten.

— **Negyven éves munkás-jubileum.** A városháza díszterme zsufolásig megtelt vasárnap délelőtt ünneplő közönséggel, akik meleg ovációk közepette ünnepelték Szöke Sándor betűszedő negyven esztendei tisztességes és becsületes munkában eltöltött emberöltő zárulásával. A jubiléum szaktársai és tisztelői a korrekt embert és a hűséges kartársat akarták szeretetükről és nagybecsülésükről biztosítani mielőtt megválna a műhelytől, melyben négy évtizedet töltött el. Az „Aradi Nyomdászok Szakegylete” diszközgyűlés keretében rendezte az ünnepséget, mely nemesak az öreg munkásnak, hanem a munkának is ünnepe volt. A küldetés által meghívott jubiléumst a nyomdászok szervezete részéről Holló János, a vele egy nyomdában dolgozó munkások nevében Gruber Imre köszöntötte. A szocialdemokrata-párt üdvözlését Varga Ferenc párttitkár tolmácsolta, az aradi szaktanács gratulációit Csepely László adta át. Az aradi újságírók jókívánságának Teller Kálmán, lapunk munkatársa adott kifejezést. A „Gutenberg”, az „Ebrédés” és a „Román Nyomdászok Dalköre” énekszámait emelték az ünnepies hangulatot. Este lakomára gyűltek össze az ünneplő tisztelői.

— **A porszivó, mint üzlet.** A következő sorok közlésére kértünk föl: Alárendelt jelentőségű az eset, amelyet szövéteszek, s csak néhány embert érint, de a precedensnél fogva, amelyet jelent, s a városi gazdálkodás jellemzésére érdemes azzal foglalkozni. A városnak szüksége volt arra, hogy a színházat porszivóval frissítse föl. A legegyszerűbb és legolcsóbb az lett volna, hogy egy porszivót kölesön vegyenek, vagy bizonyos díjért kibéreljenek. A város e helyett azt tette, hogy mindjárt megvett egy porszivót; s miután erre a városnak a színházon kívül alig van szüksége, a gépet a publikumnak kölesönbe fogja adni, hogy az árát így hozza be. Nem szólva arról, hogy a város megint a maga polgárainak csinál konkurenciát, ha csak egy-kettőnek is, s hogy a porszivó kezelésének költségei megint megfogják haladni azt a bevételt, amire a kölesön-díjból számíthatnak, — a város ezen a mintán egyebet is csinálhat. Például válthatna kömives-ipart, s a mikor a városnak nincs saját építeni valója, vállalhatna a magánosoknál munkát. De ez nem történik. Például a városi építkezési tervek nagy részét nem a mérnöki hivatal csinálja, hanem magán-építésszek, s tisztai ügyészi javaslatokat magán-ügyvédek. Ennek semmi köze sincs ugyan a porszivóhoz, de jellemző arra: hogy a mit a városházán kellene végezni, azt nem csinálják ott, s e helyett olyasmire vállalkoznak, ami egyáltalán nem hivatása a városnak, hanem a magánosok keresete. *Egy városatya.*

— **Mortara és Novara.** Az aradi 33. cs. és kir. gyalogezred kedden, március 23-án ünnepli évfordulóját annak a fényes győzelemnek, melyet Mortaránál és Novaránál kivívott. Ezt a napot a háziezred hagyományos ünnepségekkel üli meg. Reggel 9 órakor a várbeli templomban hálaadó istentisztelet lesz, melyen Allersdorfer Julián lelkész celebrál. Ennek befejeztével a díszterem az ünnepi ruhába öltözött legénységnek egy-egy tiszt magyar, német és román nyelven ismerteti a nagy nap történelmi jelentőségét. Délben a tiszt kaszinóban ünnepi ebédet adnak, melyre az egyházi és polgári hatóságok vezetőit is meghívják.

— **Eljegyzés.** Kaufman Rózsikát Kisjenőből eljegyezte Grünvald Sándor, a Bürger és Grünvald cég belfagya Nagybeeskerekéről. (Minden külön értesítés helyett.)

— **Kell Manó cég ajánlja hirneves ke-lengyecharisnyait és ruhadisz remekeit.** Telefon szám 673. 131

— **Vagdalkozó katonatiszt.** Bécsből jelentik: A VI. kerület egyik utcájában nagy botrány történt ma délelőtt. *Pocsek* Miklós szabadságon lévő ulánus katona találkozott egy ulánus hadnagygyal, aki figyelmeztette, hogy ruhája szabályellenes. A katona gorombán felelt a tisztnek, mire ez kardot rántott és arcán súlyosan megsebesítette a legényt. Nagy tömeg verődött össze erre és a tiszt ellen tüntettek. A tömeg sorfala között a verekedők a rendőrségre mentek, ahol jegyzőkönyvet vettek föl. A sebesültet a kórházba vitték, a tisztet pedig elboesá-tották és áttették ügyét a katonai parancsnoksághoz.

— **Pisztolypárbaj.** Csütörtök délelőtt a gyulai honvédlaktanyában Török Gábor dr., a Békési Lapok és Séllei Péter, a Békési Újság felelős szerkesztője pisztolypárbajt vívott. A párbaj oka a Békési Újság egyik cikke volt. A felek a megállapodás szerint háromszor lőttek egymásra, de sebesülés nem történt.

— **Új postaügynökség Aradmegyében.** Aradmegye Berza községében Berza elnevezéssel 1909. április hó 1-én postaügynökség lép életbe. A postaügynökség kézbesítési köre Algyest, Berza és Vojvogyen községekre terjed ki. A postaügynökség leszámolás, ellenőrzés és felügyelet tekintetében a borossebesi posta- és távirat-hivatalhoz tartozik.

— **A bajszerző toronyóra.** Az aradi városháza toronyórája úgy látszik harmónikusán óhajt működni azokkal, akik az épület földszintjén és emeletén töltik idejüket. A toronyóra tudniillik teljesen rendszertelenül működik és talán ebben még a város vezetőit is tulszárnyalja. Ezelőtt ugyanis, a boldogult korrekt toronyórák korszakában úgy volt, hogy a toronyóra 6—10 perceel sietett a vasuti időszámításhoz képest. Ezt minden utas tudta és eszerint osztotta be magának az időt. Azonban változtak az idők. A természet rendje mintha teljesen fölfordult volna. Nem csoda hát, ha az aradi városháza órája most hol 15 perceel késik, hol pedig 5—6 perceel siet a vasuti órához mérten. Ma például sokat késétt, aminek az lett a következménye, hogy néhány aradi utas lemaradt a vonatokról, mert az aradi toronyóra régi sietségébe bizakodtak. Hát ez se-hogy sincs így jól. Ezen változtatni kell. De hogyan? Nekünk az a sejtésünk, hogy a toronyóra kezelését a városi tanács vállalta magára, azért működik olyan rendszertelenül. Ez esetben persze kikell venni ezt a fontos szerepet a tanács-kezeblől. Vagy pedig ha másként nem lehet segíteni a dolgon, hát naponta kis plakátokat kell kiragasztatni a közönség tájékoztatására ilyen szöveggel: *A városházi toronyóra ma husz percet késik.*

— **Románok és magyar esendőrök.** Kellemetlen vevői voltak e hó 17-én Kiss János borosjenői kereskedőnek. A reggeli órákban, midőn az üzletben nagyon elvult foglalva, betért hozzá néhány bokszei rekruta-jelölt és a lehető legdurvább hangon követelték, hogy legelőször őket szolgálja ki. Kiss rendre utasította őket, ami annyira felbőszítette Herbej Mikuláj bokszei híres verekedő subanc önértétét, hogy kirántva kését, a kiszolgáló asztalon át *melibe szurta* a kereskedőt, aki szerencsére félrehúzódott s így csak a kabátját szurta át a kés. Erre a legény az asztalon lévő mérleg-súlyokat dobálta utána, sőt a boltban segítő kis lányt is *bántalmazta*. Miután az üzletből nagynehezen kitiszokolták, a esendőség letartóztatta. Am védelmére kelt vagy 150 román földije, akik között *Morvát* Vaszali és *Bába* Juon arra izgatta a tömeget, hogy szabadítsák ki társukat, mert a esendőrök csak hárman, ők ellenben sokan vannak. Végre is szuronyrohammal volt kénytelen a esendőség a tömeget szétosztatni, miután az izgatottakat letartóztatta.

— **Izgalom a színházban.** Temesvárról írják: Vasárnap este, előadás közben izgalmas jelenet volt a színházban. Az első felvonás után egy földszinti páholyban *Milu* Paszku postafelügyelő neje hirtelen oly rosszul lett, hogy a mentők siettek az elájult hölgy segítségére. A család azonban tovább is ott maradt a színházban s a második felvonás vége felé *Milu* Elvira hirtelen elájult és sokáig nem tért eszméletre. Itt is orvosi közbelépés volt szükséges és *Engels* Béla dr. kerületi orvosnak csak hosszabb élesztgetés után sikerült az ájultat eszméletre hozni. Valószínű, hogy anya és leánya rosszullette a vacsora alatt elfogyasztott, mérges anyagokat tartalmazó ételtől eredt.

— **Szurkálás a kávéházban.** Az egyik Szentpál-utcai éjjeli kávéházban szombaton éjjel *Karagyina* Lajos asztalos segéd összeszólalkozás közben éles kést rántott elő, melylyel a vele egy asztal mellett ülő *Galdovits* János lakatossegédet életveszélyesen összeszurkálta. A munkást az első orvosi segélyben *Prohászka* László dr. kerületi orvos részesítette. Életbe maradásához alig van remény a nagy vérvesztés következtében. A merénylet a rendőrség letartóztatta.

— **Letartóztatott szerb.** Szabadkáról jelentik: Tegnap éjszaka nagy botrányt csinált egy belgrádi szerb ember *Szuvajdzsics* Obrád vendéglőben. A belgrádi ember bement a vendéglőjébe részegen és belekötött az ott mulató néhány tartalékosba. A katonák esendőre intették a szerbet, de ez egyre hangosabb lett, szidta a magyarokat, ócsárolta a katonaságunkat, mire ezek nyakonfogták a belgrádi atyafit és átadták a rendőrségnek.

A fűszer-, csemege és termény deta l üzletben teljes jartassággal bíró, magyarul, németül és románul beszélő, jó megjelenésű

segéd
azonnali belépésre alkalmazást nyer
Steiner Ferencnél
Déván. 1152

Ügyes
lapkihordó pár
felvétetik.

Hair regenerator
Ártalmatlan készítmény, mely az ősz hajnak eredeti színét adja vissza. Nem festék, hanem a gyökerekre ható készítmény, melytől a haj puha selyem fényű és ugyanolyan színű lesz, a minő az eredetileg volt, korpaképződés megszűnik, ugyszintén a haj hullása is. nem piszkol.
Ára 2 korona. 351
Földes Kelemen
gyógyszerésznél.

Fűszerkereskedés
trafikkal, jó forgalmu sarok helyen más vállalat miatt azonnal, esetleg május 1-re átadó. 1165

Cim a kiadóhivatalban.

Szövet, barchet, flannell

és mindenféle téli árúk remek választékban
Hoffmann Sándor

Arad, Színház-épület
Vidékre mintákat készséggel küldök.

Telephon 422.

Új asztalos műhely Aradon.

Van szerencsém a nagyérd. közönségnek b. figyelmét

épület- és butor asztalos
műhelyemre tisztelettel felhívni.

Szamos éven át volt alkalmam Budapest, München és Stuttgart előkelő műhelyeiben tapasztalatokat szereznem.

Ezen kedvező körülményeknél fogva abban a kellemes helyzetben vagyok, hogy a legmesszebbmenő követelményeket elégíthetem ki.

Fő elvem: pontos, tiszta, izléses és tartós munkával szolgálni.

B. pártfogást teljes tisztelettel kér

Reich Dezső

épület és butorasztalos 691

Aradon, Aranykéz-u. 8. — Telefon 422.

Egy tanuló felvétetik.

Permetező javítások elfogadtatnak.
M. kir. szabadalmazott

Borszivattyuk

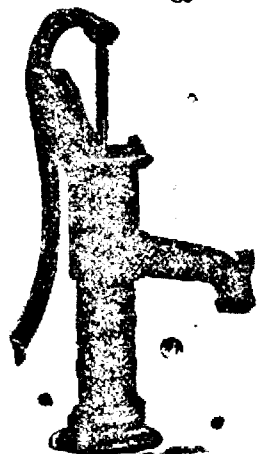
és hozzá való legjobb minőségű gummi csövek legolcsóbb gyári áron.

A szivattyu hengerből a bor utolsó cseppig kifolyik, a szőlő magvak, héjak és egyéb tisztatlanságok azonnal továbbíttatnak, ezáltal a szivattyu nem romlik és a bort nem ronthatja, a gépezet jó működéséért 8 évi jótállás, ingyen javítás.

Tüzi fecskendők

Golyó szelepekkel. Községeknek legalkalmasabb, mert homokos és sáros víz használatánál sem tagadják meg a szolgálatot, — a gép jó működéséért 8 évi jótállás (ingyen javítás), hozzá való országos egységes csavarok és a legjobb minőségű belül

gummirozott kendercsövek a legolcsóbb árban.

Kutak

a hozzá való csövekkel olcsóbbak és jobbak, mint bármely bel- vagy külföldi gyárban.

Hönig Ottó

M. királyi szabadalmazott tüzi fecskendő és szivattyu készítő.

Arad, Rákóczi-utca 27. sz.

Fajtiszta *riparia portalis* alanyon oltott, elsőrendű dus gyökérzetű bor- és csemegefajta

szőlő-oltványokat

valamint sima *riparia portalis* szőlővesz- és gyökeres szőket ajánl

elsőrendű minőségben

HÁMORY-GAZDASÁG

szőlő-oltvány-telepe Arad.

Bővebb felvilágosítás- Deák Ferenc-utca 3. sz. alatt. sal szolgál

1154

Telefon 229 sz.

Hatásában Felülmulhatatlan

a kellemes ízű, friss Hajós-fele

Csukamájolaj

Gyermekek és felnőttek által egyaránt kedvelt; hatalmas tápanyagánál fogva az orvosok előszeretettel rendelik.

Ara egy üvegnek 2 korona.

Köhögés, Rekedtség

elnyálkásodás ellen elismert kitűnő hatású szer a

„Tussinál“ cukorka

ára 60 fillér, és

„Tussinál“ thea

ára egy doboznak 50 fillér.

Dr. Graur Victor aradi fogorvos antisept. szájvizének és fogporának egyedüli raktára.

Egy üveg szájviz 2 korona.

Egy doboz fogpor 1 korona.

Legjobb fekete, le nem mosható

HAJFESTŐ

a Hajós-fele

MELOGEN.

Ara 2 korona.

Kapható a készítőnél:

191

HAJÓS ÁRPÁD gyógyszerárában

Arad, Andrassy-tér 22., megyeházzal szemben, továbbá minden gyógyszerár, illatszertár és drogeriában.

A hölgyek tudják legjobban, mily fontos a szép üde arc, mily hatalom és kincs az, mily előnyökben részesül egy szép nő.

Szépnek lenni azonban nagy feladat, nem elegendő, hogy valaki csinos, fess, megnyerő külsejű és kedves legyen, hanem a legfontosabb, hogy az arcüre tiszta legyen.

A nők tudják ezt és azért igen nagy gondot fordítanak az arcürő ápolására és a szépség emelésére.

A Földes-fele Margit-Creme

az egy-déli szer, mely 5-6-szori használat után eltávolít kiütéseket, pattanásokat, szepitket, májfoltokat és az arcot hóhérré teszi.

A Földes-fele MARGIT-CREME páratlan és csodás arc-ápoló és a szépséget megőrző hatását mi sem bizonyítja fényesebben, mint azon körülmény, hogy a Wienben rendezett „Ausstellung für Moderne Gesundheits und Schönheits pflege“ nagy aranyérmét és diszoklevelet nyert.

A MARGIT-CREME, miként azt számos vegyvizsgálat igazolja, ment minden káros anyagtól és így az arcot bármily ideig használják is azt nemcsak nem rontja, hanem késő öreg korig ifju üdőségében tartja meg.

Készítő:

Földes Kelemen gyógyszerész Aradon.

Kapható az egész világon. Ara 1 korona. 461

APRO HIRDETESEK.

Akinek

ismeretség híján

házasárra, nevelőre, üzletvezetőre, könyvelőre, segédre, ispánra, gazdatisztra, kulcsárra, vinczellőre, kertészre, kulcsárra, gazdasszonyra, szakácsnőre, szobaleányra, házi- vagy irodaszolgárra, pénzeszedőre, házmeesterre, stb.-re van szüksége.

Aki

bérbeadni kíván

birtokot, házat, vadászterületet, kocsit, lovat, halászatot, telket,

Aki

eladni kíván

hutort, zongorát, bort, gyümölcsöt, gabonát, üzletet, műhelyt, lakást, stb.: vagy

Aki

mindezeket vétel vagy bérbe vétel céljából keresi:

Aki

valamely állást betölteni kíván: legbiztosabban értezt, ha az

„ARADI KÖZLÖNY”
kis hirdetési rovatát használja.

Veszek könyvtárakat

és hangjegyeket legmagasabb áron ugy helyben mint vidéken is. Könyvtárak kiegészítése és berendezése. Antiquár könyvek nagy készlete. Irodai cikkek, nyomtatványok. Kerpel Izso könyv-, papirkereskedése és kölcsönkönyvtára Aradon. 262

Közvetítőnek

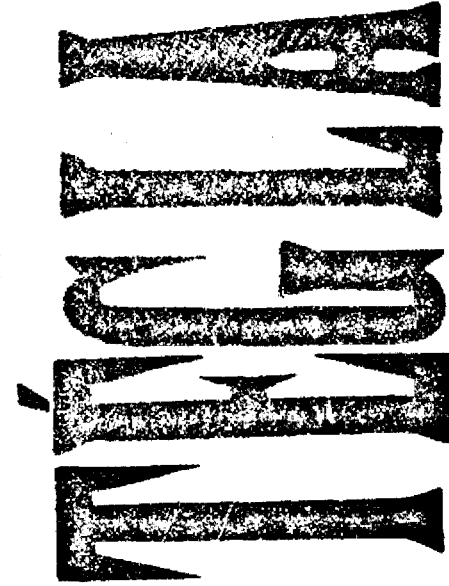
ajánkozik a háztartás minden ágában jártas középkorú úri özvegy asszony. Cim megtudható a kiadóban. 1183

Szép gyümölcsfa

nagy mennyiségben kapható Lahner György-utca 7 sz. alatt.

Üzletelhelyezés miatt

hatóságilag engedélyezett kiállítás Ingusz I. és fia könyv és papirkereskedésében. Kiállítás sorrend: ifjúsági iratok, képes könyvek, díszművek, üzleti könyvek és irodai szerek beszerzési árban lesznek kiállításra. A fő-üzlet május 1-én nyílik meg Singer Sándor jelenlegi helyiségében Andrásy-tér Szabó A.berház. 173

Pollak Sándor

körkemenyze téglagyárában 2

Mikalakan

Gyári telefon 515. Városi telefon 206.

Lakás: Erzsébet-körút 37.

1904—1909. kh. sz.

Hirdetmény.

A m. kir. földmívelésiügyi miniszter 85075—VII. A. 2 1906 szám alatt kiadott közrendelete alapján meghagyom a gyümölcstermelőknek és kerttulajdonosoknak, hogy a mező és kert gazdaságban nagyobb károkat okozó rovarok ellen való védekezés céljából a téli hernyó fészkeket és lepke tojásokat, valamint a vértetű és darázs-fészkeket alaposan irtassák ki. Ezen rovarok irtására már most megkezdendő és addig folytatandó, míg teljesen ki nem pusztulnak. Legnagyobb gond fordítandó a hernyó és vértetű irtására

A cserebogarak irtására külön utmutatást bocsájtottam ki. Figyelmeztetem az érdekelteket, hogy az, aki a fentebb elősorolt irtásokat f. évi március hó végéig elmulasztja, úgy az irtás költségére hatóságilag lesz fogatósítva, és ezen kívül az 1894. évi XII t. c. 95. §. k. pontja alapján 5 napi elzárásra átváltoztatható 100 koronáig terjedhető pénzbüntetéssel lesz büntetve.

Arad, 1909. évi március hó 9.

Sarlot,
főkapitány.

Vegyeskereskedés

italmérés és trafikkal forgalmas helyen, csa-

„ládi ügyek miatt”

átadó.

Cim a kiadóban.

1139

Telefon 410.

Telefon 410.

WINKLER JÓZSEF

szőlővessző és szőlőoltvány termelő

Arad, Batthyány-utca 13. szám.

Van szerencsem a t. szőlőbirtokos urak ezives tudomására hozni, hogy ez évi termésből szőlőoltványhoz is alkalmas nagymennyiségű

— 1 és 2 éves gyökeres Riparia Portalis szőlővessző —
ugyszintén több 100.000 darab kiváló szép

dusgyökérzetű szőlőoltvány

kerül mérsékelt áron eladásra.

Az oltványok és gyökeres vesszők aradi lakosomnál vannak raktározva s így minden megrendelőnek módjában van az anyag kiváló, jó minőségéről meggyőződést szerezni. 885

Bővebb felvilágosítással és árajánlattal szívesen szolgál

Winkler József,

Arad, Batthyány-utca 13.

Friss érkezésű

fűmagokat

legjobb csiraképes minőségben

örökzöld pázsitra és kertek díszítésére

ajánl legolcsóbb áron

Dürr Gusztáv

csemege, fűszer, pezsgőbor és ásványvíz kereskedése

ARAD, a városházzal szemben.

Telefon 118. szám.

185

Czérna- és pamut-vászon maradékok.

Nagy szőnyeg Occassió!

Egy előnyös parthe vétel folytán, több 100 szőnyeg maradékot rendkívüli olcsó áron árusítunk. Töbtek között:

I ^{ma} Kidderminster 90 cm. széles métere	1 frt. 60,	forgalmi ára	2 frt. 25
I ^{ma} Hollandi 90 " " "	1 frt. 50,	"	" 2 frt.
Tapestri I ^{ma} 70 " " "	1 frt. 60,	"	"
Tapestri II. 70 " " "	1 frt. 40.	"	"

Azonkívül

ujra érkeztek I^{ma} Axmiszter azaz nyírott Plüsch-szőnyegek

csokély szövésűvel:

12¹/₄-es 2 m. széles, 8 m. hosszú 17 frt., rendes forgalmi ára 38 frt.

16¹/₄-es 2¹/₄ m. széles, 8¹/₄ m. hosszú 40 frt., rendes forgalmi ára 55 frt.

Rosenblüh H. és Társa

divatüzlet.

271

Czérna- és pamut-vászon maradékok.